

309573

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6. } డిసెంబరు 1919వ సం॥ ఆగస్టునెల 26 వ తేది మంగళవారము } NO. 121
 సంపుటము. ౬ } సీడ్ థాన్ థా మ ఫం ప త్త ర భా ద్ర క ద మా న శు థ ప్రథమం. } సంచిక ౧౨౧

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాయాధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికౌస్తంభ
 రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
 1/2 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి
 మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
 పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము
 దగ్గునకు మంచిమందు.
 1/2 పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియువాంగ్లేయభాషలో
 జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ సూపర్మార్కెట్
 వర్మన్
 ఆయుర్వేద యావధముల శేఖావారు
 బొంబాయి నెం ౬.

The Zandu Pharmaceutical Works
 The Ayurvedic Pharmacists.
 Elphinstone Road, Bombay, 13

మేలైన పద్దులు 159

మా పద్దులు, చాల అవధివముగల తెయిలర్లచే కట్టబడినవి.

టైల్ వర్క్	1-కి రు	2-4-0.
డబ్బు	1-కి రు	26-8-0.
కాకి వర్క్	1-కి రు	2-8-0.
డబ్బు	1-కి రు	29-8-0.

పద్దులకు వ్రాయునప్పుడు గొంతు కొలత వ్రాయవలెను.
 12 పద్దులు ఒకేసారి తెప్పించువారికి 1 పద్దు ఇవాలి.
 1696) బహానియ ప్రేడింగ్ కంపెనీ, సావుకాదుపేట, మద్రాసు.

1696) సాకెట్ గడియారము

మిగుల మేలైనది. అందమైనది. ఈ నెలలోపుగ తెప్పించుకొనువారికి ఒక ఫోటో టెక్ పేనా క్లిప్ పుతో సహా బహుమానము ఇవ్వబడును. గడియారము బహుమానముతో సహా తెల 8-8-0. మంజులగడియారం తోటాపట్టు సహా రు 6-0-0
 V. T. Amball & Co., Sowcarpet Post, Madras.

అమ్మ క ము న కు 1710

ఒక స్విచ్ మేడ్ కార్డ్ వ బాయిలర్ 18 గుట్టల కవరగలది. తెల రు. 3000
 వై బాయిలరుకు తగినట్టి ఒక ఇంజీను మేడ్ స్టీలు ఇంజిన్. తెల రు. 1500
 ఒక స్విచ్ మేడ్ కార్డ్ వ బాయిలర్ 7 గుట్టల కవరగలది. తెల రు. 3000
 డబ్బు, కాలికట్.

Apply to Dutts, Calicut.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.
 విశోదమైన గాలి తలగడలు.

పిడికెందుడు కొరకాయొక్క మరచిలన పీసీకె
 కావలసినవలకు గాలిని నింపుకొని మరన మనవటికలె రిం

ఈన యెడల మిక్కిలి శుభాత్మకమైన తలగడిం దగును. ఆ క్కరలేనప్పుడు మరనపీసీ గాలియంతయు పోయినచో కేబుల్ గాలి బిడియండి గాలి యందుకొనవచ్చును. ఇది శిరోభాగ గలవారికి.

ప్రయాణికులకును తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారి పీసీకె పోష్యమును పొందెడు తలగడిం 1-కి అణాలు 0-8-0, తనాలభివ్య ప్రత్యేకము (536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, నెం. 6, వెంకటేశమఠ్రిపేటి, సామకాదు కేట, మద్రాస్.

సమయ : పరిమళద్రవ్యముల రాజు సమయ !

ఆటో డిల్ బహర్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆశ్చర్య జాననమును కలదు. ఆటోకహర్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము జాత్రిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాలి చొక్కాయై వైసగాని 2.8 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందవ సమయ మధ్యలోనుంటే యెంత శుభముయిన వాననను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుట, ఇతర వాననలు యే లేనిమండిగా యీ ఆటోలో బహర్ యొక్క వానన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవిషయే ఒక బుడ్డికి వ్రాసినపుడు.

తెల 1/2 (ద్రామ బుడ్డి 1-కి రు. 0.8-0	వి. పి. చాన్
,, 1 (ద్రామ బుడ్డి 1-కి ,, 0.12-0	రు. 0.4-0
,, 1/2 ఆవున్న బుడ్డి 1-కి ,, 2.0-0	ప్రత్యేకము.

126 ఆద్భుత నివారిణి. 100

ప్రొఫెసర్ శేముగారి
 ఎత్తెల్లొటాన్ వెర్మన్
 ఇది బలహీనులకును నీరసులకును మందు.
 నిద్రలేకుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగను, మెదడు దిమ్మగా నుండుట, కనియం దెంతమాత్ర మిచ్చ లేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము, ఆయాసము, శుక్ల నష్టము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు, గృహస్థులకు, వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగువాటికి ప్రశస్తమైన మందు. బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒకబుడ్డిని కొని దానియొస్తదు ఒకమారు కరియింపుము.
 పరిమాత్రం బుడ్డి 1-కి రు. 1-4-0
 40 ,, ,, ,, 2-0-0
 ఇంస్టిట్యూషన్ డ్రగ్స్ అండు రెవెన్యూ కంపెనీ.
 నెం 155, వామ్మనపేటపేటి, బొంబాయి.

అమ్మ తాంజనము
 అన్ని నొప్పులకు పరమావధము

వెల న్వుము
 తల నొప్పులకు
 వేరు పొందినది.
 గుణము లేకుండిన
 మీ వైకము మీకు
 ఇయ్యబడును.
 వనమూలికలచే
 చేయబడును.
 నువాసన గలది.

గుణ మధికము
 పంచభాషను
 చూచి కొనిన
 మోసముండదు.
 ఒక సారి పరీక్షించి
 చూడుదు.
 చక్కని డబ్బీలో
 వెల ర అణాలు.
 అన్ని దుకాణముల
 లోను దొరుకును.

అమ్మ తాంజనము డి పో,
 6, తంబుకెట్టి పేటి, మద్రాసు. 108, ప్రభు కొద్దు పోస్టు బొంబాయి

ఆమ్మ తాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమావధము

వెల న్వుము
 తల నొప్పులకు
 వేరు పొందినది.
 గుణము లేకుండిన
 మీ వైకము మీకు
 ఇయ్యబడును.
 వనమూలికలచే
 చేయబడును.
 నువాసన గలది.

గుణ మధికము
 పంచభాషను
 చూచి కొనిన
 మోసముండదు.
 ఒక సారి పరీక్షించి
 చూడుదు.
 చక్కని డబ్బీలో
 వెల ర అణాలు.
 అన్ని దుకాణముల
 లోను దొరుకును.

అమ్మ తాంజనము డి పో,
 6, తంబుకెట్టి పేటి, మద్రాసు. 108, ప్రభు కొద్దు పోస్టు బొంబాయి

ఆఫ్ ఫుడ్ యుద్ధము

వైద్యుల పేర్కాబులు

గరిష్ఠ ప్రాంతములలోని వైద్యులకు చేసిన వైద్యుల పేర్కాబులకు సంబంధించిన కారితములను, రిపోర్టులను నిర్మాణానికి ఆహ్వానించుటకు ప్రతినిధి పరిశీలన చేసెను. దాని ఫలితముగ నెన్నియో సంగతులు ప్రకటితములయ్యెను. అందులో నతిశయోక్తి చాల కలదు.

ఎండలు చాల అధికముగ నుండినను రోగముల వలన జ్వరక నష్టములు చాల స్వల్పముగ నున్నవి. మే, జూన్, జూలై నెలలలో నుండినంత వేడి చాలకాలమునుండి కూడ లేదు. గత 21 దేండ్లకంటెను దామాషాను 5 మెదలు 7 డిగ్రీల కంటె యెక్కువ వేడిగలదు.

మే 5 వ తేది మొదలు ఆగస్టు 9 వరకు 108 2 మంది అంగ్ల వైద్యులును, 4717 1 మంది భారత వైద్యులు వారి యనుచరులను వైద్య కాలలందు చేరి వైద్యము చేయుచుకొనిరి. ఆగ్నేయ భారతములలో నుద్యోగులు 12 మంది తక్కినవారు 77 మంది భారతీయులలో నుద్యోగులు 9 మంది 1260 ఇతరులును రోగములను చనిపోయిరి. మొత్తము మరణించిన వారిసంఖ్య 1858 మంది.

వైద్యకాలంలోనికి చేర్చుకొనిన వారిలో వెయ్యింటికి 82 మంది ఆంగ్లేయులలోను 27.71 మంది భారతీయుల వైద్యులలోను మరణించిరి. వీరిలో వెబ్బులు తగిలినవారు చేరలేదు.

కలరావచ్చి ఇండియను వైద్యులతోనుండిన అనుచరులు చాలమంది మరణించిరి. కలరావలన కలిగిన మరణములకు మిగిలినవారిలోని కలిగిన కారణములవలన నూటికి 14.9 మందినూ మే మరణించినట్లు తెలుచున్నది. ఇదివరకు జరిగిన యుద్ధములలోకంటె నిది చాలతక్కువగ నున్నది.

వెయ్యింటికి సగటున దినమునకు 8 గురు వైద్యులు వరుస గుర్తుతలవ నష్టముండవచ్చునని యుద్ధవికారములు అంగీకరించిరి. సరిహద్దు ప్రాంతములందు వేడి అధికము. అయినను తుపాకిదెబ్బలు తగిలినవారినికూడ కలుపుకొని ఆంగ్లేయులలో నూటికి 2.8 వంతునకు ఇండియనుల వారి యనుచరులలో 1.8 వంతునకు గుర్తుతలవ నష్టమైరి.

యుద్ధము ప్రారంభమైన కాలములో పాంచాలముపక్క మోత్తర పరగాణలలో కలరావ్యాధి ప్రబలముగ నుండెను. 30 స్థలములలో వైద్యులలోను, వారి యనుచరులలోను కలరా కనుపించెను. బంటెలు, కంచరగాడిదెలు మున్నగువాని తోట వారిని దారిలో వెబ్బులు చాలకష్టముగ నుండెను. వారు కాలమంది యుండిరి. ఎండతాపపరుధికముగ నుండెను. ఒక మూల నోరిగురుకు పోవుచుండెను. వారు మురికి నీరు త్రాగకుండ చేయుటకు సాధ్యముకాలేదు. వారు వెళ్లి పరిశుభమైన నీటిని అపరిశుభము చేయుచుండిరి. ఇట్లు కలరావ్యాధిని నిర్మూలము చేయునది. నూటికి 80.5 మందిచే చనిపోవుటనుజ్జటియే వారికి చేసిన వైద్య సామర్థ్యము తెలియుచున్నది.

వైద్యులు చాల శ్రమపడి కలరాను నిర్మూలము చేసినది ఉన్ననోద్యోగి ఒకరు తెలియజేసిరి. లక్ష 400 నిబ్బంది కని పరిశోధన దినములో టీకాలువేసిరి.

మెసపొటేమియాలో నుష్టాధిక్యముచే చనిపోయిన వారికంటె నికడయెక్కువమంది చనిపోలేదు. వెబ్బులవలన ఆంగ్లేయులలో 5 గురు ఉద్యోగులు 18 ఇతరులను భారతీయులలో 44 మందియు చనిపోయిరి. మొత్తముమీద 62 చనిపోయిరి. మే 15 మెదలు 17 వరకు ఒకమాటు మాత్రము 222 మంది వెబ్బులు తగిలినవారికి చికిత్స చేయవలసి వచ్చెను. నేడు 10028 మంది రోగులు గలరు. అందు నిబ్బంది మొత్తము 268000 మంది యున్నారు.

వెబ్బులు తగిలినవారికి వెంటనే కట్టుకట్టి ఉపచారములు చేయుచున్నారని అక్కడి యుద్యోగులందరు తెలుపుచున్నారు. వారిలో చాలమంది వెబ్బులు తగిలినవెంటనే చేసిన పరులోనో రాబట్టిందోనో ప్రధాన వైద్యకాలంలోనో చికిత్సలో నుండిరి.

ఉత్తర సైన్యము

లండను, ఆగస్టు 22:—ఉత్తర సైన్యము ఎల్లప్పుడు యుద్ధస్థాయిలో నిలిచియున్నది. అటు దీపములు తీర్చుటలో పోరాడవలసి బొగ్గు తగ్గి యంత్రకాలముగూడ నిలిచిపోయినది. అచటనున్న పోలకు సేన జర్మనులు తలపడిరి. చాలమంది హతమైనది తెలిసిరి.

ప్రభుత్వపద్ధతి.

లండను, ఆగస్టు 21:—క్రొత్తగా చేయబడిన సామ్రాజ్యపు ప్రభుత్వపద్ధతి ప్రకారము క్రొత్తనుకములు పెట్టెంబరు 1 తేదీనుండియు వసూలుచేయబడు నని కచ్చయ్య కమిషనరులు ప్రకటించిరి. కర్ణాటకయులు తయారుచేయు వస్తువుల ఖరీదులలో నాల్గవంతు సామ్రాజ్యమందుండు కూలివారలవలననే యైనదని ఋజువుపరచునపుడే సామ్రాజ్యములు ప్రభుత్వము కోరగలరు. పొగాకు వస్తువులు, మంచితరగతి చక్కెర, "సిరపు" మొలకెన్నులకు మాత్రము ఇట్లు కాదు. ఋజువుపరచుభారము దిగుమతిదారునిది.

ఉత్తర రుమాన్యస్థితి.

బ్రిటిషు వైమానికుల విజయము.

లండను, ఆగస్టు 21:—ముర్త్యునుండి యుద్ధకార్యాలయమువారి కిట్లు తెలియవచ్చెను. ఆగస్టు 21-వ తేదీని కాప సోలాకు దక్షిణముగ 7 మైళ్ళ దూరమందున్న శత్రువులను మానెన్యము తెలిపించినవి. శత్రువులు వారి ప్రదేశములనుండి తొలగింపబడుటయే గాక దక్షిణముగ ననేక మైళ్ళదూరము తరుచుబడిరి. ఘంగాద్వీపకల్పములో శత్రువుల చెల్లాచెదురు చేసి మానెన్యకు 59 గురు ఖైదీలను పట్టుకొనిరి. బనీగా సరస్సుకు తూర్పున మా స్వాధీనమందుండు గ్రామము నొకదాని నెదిరింపవలెనని చెండు శత్రువైస్యములు దారిద్ర్యము యొకరితో నొకరు తలపడి విశేషనష్టము నొందిరి.

బ్రిటిషు వైమానికుల పోటీపరీక్ష.

లండను, ఆగస్టు 21:—బ్రిటిషు వైమానికులపోటీ 1920-వ సంవత్సరము మార్చి 1-వ తేదీని ప్రారంభమగును. పోటీ వివరములను వైమానికమంత్రివర్గమువారు తెలిపిరి. ఈ పరీక్షయంద్వేళము ఎక్కువసమర్థతములగు వైమానిక నిర్మాణము నభివృద్ధి నొందింపవలయు నని. ఆయుధ్వేళము తొడనే నిబంధనలు చేయబడినవి. యంత్రములును ఇంజనులును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముననే తయారుచేయబడవలయును. కొన్ని వస్తువులను మాత్రము విదేశములనుండి తెప్పించుకొనవచ్చును. పెద్ద విమానములు వైమానికులు కాక మరీ 15 గురుకుటకు అనుకూలముగ నుండి గంటకు 90 మైళ్ళ దూరము పోవలయును. చిన్నులు వైమానికులతో బాటు ఇరువురుకుటకు మీసగానుండవలయును. గంటకుమారు మైళ్ళ దూరము పోవలయును. సముద్ర విమానము వైమానికులుగాక నలుగురు ప్రయాణము చేయుటకు పరిపూర్ణము. 80 నాటుల దూరము ప్రయాణము చేయవలయును.

పశ్చిమ ఇండియాదీవులు.

మాంట్రీలు, ఆగస్టు 21:—పశ్చిమ ఇండియా దీవుల నభివృద్ధి నొందించుటకు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు కెనడా సహాయమును గోరుచున్నారను అంశములను గూర్చి "కనెడియను వెబ్బు ఇండిపెండెంట్" అభ్యుక్తుడు, మెకాలేగా రిట్లు చెప్పిరి:—బ్రిటిషుగవర్నమేనాకు రాబడిమాన్యుల నేకమున్నవి. అచట నిపుడు లక్ష అయిదువేల టన్నుల పంచదార తయారు చేయబడుచున్నది. రెండులక్షలవిబడివేల టన్నుల పంచదార నచట తయారుచేయుట కవకాశమున్నదని మదింపుచేయబడెను. ఆ పంచదార సామ్రాజ్యమంతటికిని జాలెను. బియ్యము, చూలములు, రబ్బరు, పొగాకు మొదలగువాటిలో చాల వ్యాపారము చేయుట కవకాశమున్నది. దెబ్బిగవర్నమేనా తీసికొనుటకు అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములు ప్రయత్నించుచున్నవి. ప్రయత్నము సఫలమగు నెడల గవర్నమేనా పరిశ్రమలతోడను, సంపదతోడను తులతూగుచుండగలదు. అందువలన బ్రిటిషు గవర్నమేనాగూడ నభివృద్ధి నొందవలయును. బ్రిటిషు గవర్నమేనా ప్రభుత్వమువారి విషయమున నష్టపడే కెనడాతో నుత్తరప్రత్యుత్తరముప్రాంధించి రని మెకాలేగారు చెప్పిరి.

మారకపుధర తగ్గిపోవుట

లండను, ఆగస్టు 21:—సావరను మారకపు ధర తగ్గిపోవుటను గూర్చి పత్రికలు విశేషముగ వ్రాయుచున్నవి. అందు అమెరికా మారకమును గూర్చి అవి మరింత అధికముగ వ్రాయుచున్నవి. నిన్నటికి సావరను విలువ 410 పెంటులు. అనగా అమెరికాలో సావరను విలువ 17 షిల్లింగు లగుచున్నది. విశ్వవ్యాపారవ్యవస్థకు గ్రహించుటకీతరదేశముల మారకపుధరల సంగతిని బాగుగ బోధించుకొనవలసినదని అను

భవజ్ఞులు హెచ్చరించుచున్నారు. ఎగుమతులను విశేషముగ హెచ్చింపవలయునని గూడ వారు చెప్పుచున్నారు. కర్రలన్నీ పత్రములను చాల విశేషముగ హెచ్చించుటవలన సామ్యు విశేషముగ నుండి వారి ధరలు విశేషముగ పెరిగిపోవుచున్నవని వారు తెలియబరచు చున్నారు.

పాస్టరిసులోగూడ నిట్లనే హెచ్చరిక చేయబడెను. తెంపు పత్రిక గ్రేటు బ్రిటను స్థితికిని ప్రాన్సుస్థితికిని గల భేదమును జూపుచు వ్యాసములను వ్రాయుచున్నవి. సావరను విలువ 34 ప్రాంతులైనది. చాకగ వస్తువులను తయారుజేసి విశేషముగ విదేశముల కెగుమతి చేయుటయే దీని కు పాయమని అది తెలియబరచుచున్నది. ఇకమీదగూడ మారకపుధరను మరల మునుపటికి తీసికొనివచ్చుటవలన సరిసమానముగ మిత్రమండలివా రుంచునట్లు అది వ్రాయుచున్నది.

బెర్లిను, తంత్రివార్త:—మాన్యుధర చాల తగ్గిపోయినందున (ఇప్పుడు 2 1/2 పెన్నులు) కొన్నివస్తువులను విదేశములందు కొనగూడదని ఆహారకాభాధికారులు నిర్ణయించిరి. ఆకారణముననే డెన్మార్కు హాలెండులలో ఆహారసామగ్రిని కొనవలదని వారు నిషేధించిరి.

బోల్షివిక్కుల ఘోరకృత్యములు.

లండను, ఆగస్టు 22:—17-19 వ తేదీని బోల్షివిక్కులు ఆర్మీయాలోని ఆర్మీవీరు వాక్రిమించి అచటనున్న పారిశీకరణపు రాక్షసుల భవనమునై నన్న పతాకమును ఖండించి అతనిని వెలికితీయగ ఆజ్ఞాపించగా నతడు సంపూర్ణాధికార చేపడుతూ వెలికికొచ్చెను - తెంటునే వారతని కుట్రతోకాల్చి చంపి నన్నీలతో కరీరమును చేసింది. భవనము కిరబడి అతనిభార్య కలను భవనము నుండించి. అచట నున్న 810 మంది పారిశీలకుల 270 మంది మహమ్మదీయులకు 21 మంది క్రైస్తవులకు మరణింపులతో కాల్చి చంపిరి.

సరిహద్దుపోరాటము.

లండను, ఆగస్టు 22:—ఆఫ్ఘాన్స్తానమునకు యిండియాశేఖనునకు మధ్యకన్న కొండజాతులవారివలన నెవ్వరుకు తొందర కలుగుచునే యుండును. ఆఫ్ఘాన్దేశముల వాక్రిమించి ఇండియాసరిహద్దుకు ఆఫ్ఘాన్స్తానమునకు విస్తరింపజేయునలెనని ఒకరు లండను ప్రెస్కుట్రీకణ వ్రాసిరి.

బ్రిటిషు పారిశ్రామికవిధానము.

లండను, ఆగస్టు 22:—ఇటీవల లాయకు బార్లిగారు పార్లమెంటు సభకుం దొంగిన యంతవ్యావహాస కనుబంధముగ నొకటిగ్రతుకు లేఖను పోకటించిరి. దానియందు నొరతనమువారి భావమును విడిచిరి. గనుల పరివాహక చాల ఇబ్బందులు గలవని గప్పవై నది. వారికి మంచిగృహములను నిర్మింపవలసి యున్నది. పరిశ్రమల నభివృద్ధి నొందించుటకు ముఖ్యముగా బొగ్గు కావలెను. ఎగుమతులు విరివిగాజరుగుటకు వలయునంతబొగ్గు శీఘ్రపడవలెను. ఇపుడు బొగ్గు తగ్గి పోవుటవలన కారణములను పరిశీలించుట కొకసంఘ మేర్పరుపబడును. వస్తునిర్మాణమునందు ప్రేక్షణమును కలిగించుటకు సారికామి కవిద్య వృద్ధి నొందించుటకు పరిశోధన జరుపబడును. వస్తునిర్మాణమును హెచ్చించుటకు ప్రజలకు పోర్తానాను కలిగింపబడును. పరిశ్రమలగు సరకు లిట్లుండవలెనని నిర్ధారణచేయబడి వానిని ప్రోత్సహించు స్థానములేర్పరుపబడును. యుద్ధము: కరగరమైనట్టివియు యుద్ధసమయమున జేయును నింతట కనసరమైనట్టివియు, యుద్ధమునకు ప్రావ్యుత ప్రార్థికాను చేషింపబడుటకు నిర్మాణము చాల తగ్గిపోయి ప్రస్తుతము సరకుల సరిగలభింకబడినట్టివియు, యుద్ధ కాలమున దొరతనమువారు ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధపుచ్చుకొని తనివీటివైయు, దొరతనమువారు మరల నుచేషించిన నిర్మాణము సరిగ జరుగునట్టియు సగుతరీమలు ప్రధానపరిశ్రమలుగా పరిగణింపబడును. ఇట్టి పరిశ్రమలకు కొంతకాలము వరకును దొరతనమువారు సహాయము చేయవలసియున్నది. ఇట్టిపరిశ్రమలకు సంబంధించిన వస్తువుల దిగుమతికి లైసెన్సులను కోరి వారికి తన్ను విధింపబడును. ఆవరణలు బ్రిటిషు శేఖనునకు చేరునది గిట్టుధరకును బ్రిటిషు శేఖనునకు దావరకులు విక్రయింపబడు భరతుకు గల భేదమునుబట్టి వానివైని పన్ను విధింపబడవలె నని లాయకుబార్లిగారు వ్రాసిరి.

ఆంధ్ర మహానభ.

స్వాగతోపన్యాసము

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు రావుసాహెబు పులమతి. ఆదిమూర్తి రావుగారి స్వాగతోపన్యాసము.

ఆంధ్రమహానభంబారా!

దేశసేవకై దీక్షాపరతంత్రులై, ఆంధ్రదేశోద్ధరణమునకు బద్ధకంకలులై, వివిధమండలముల నుండి, దూరదేశమునక, మార్గాయాసముల లెక్కింపక వ్యయప్రయాసముల గణింపక, ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకు మార్గముల చర్చించు నుద్దేశమున ఇడి యనంతపురమున జరుగు నీ సప్తమాంధ్ర మహాసభకు ప్రతినిధులుగ వచ్చిన మిమహిళా దేశభిమానులకు స్వాగతం బిచ్చు భాగ్యము నాకుగల్గజేసిన ఆహ్వానసంఘ సభ్యులకు నేను మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. విద్యావంతులును, దేశభిమానులును, సుశ్రద్ధులు నగు వివిధమండల వాస్తవ్యులనగు మిమ్మందర నొకచోట యొకమారు చూచుభాగ్య మబ్బుటయెగాక ఆహ్వానసంఘము తరపున మీకందరకు వృద్ధయ పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగు భాగ్య ముద్భవించుట నేను మిక్కిలి ధన్యుడను.

అనంతపుర మొక చిన్నపట్టణ మని యందరు నెరింగినదే. మీ రాకచే నీపురము ప్రాశస్త్యము జెందినది. ఇందు చూడదగినంతటి ఆహ్వానస్థలవిశేషము లేవియు లేవు. విజయ నగరసంస్థాపాదీశ్వరుల పాలనమునకు లోబడిన ప్రధానపట్టణములలో నిదియు నొకటై. ఈ పురమునకానుకొనియున్న తటాకమున, బుక్కరాయసముద్రమున, విజయనగరాధీశుం డగు బుక్కరాయలకాలమున కట్టబడినది. వారి భార్యయగు ననంతమ్మగారి పేర కట్టబడినది అనంతపురము. ఈ పురమధ్యమున నున్న విరుసాపాక్షేత్రం దేవాలయ మీపట్టణమునకు ప్రాంతమున స్థాపింపబడి యందులోని యాశ్రయలింగము విద్యాభివృద్ధిచేత స్థాపింపబడినట్లు జనులు వాడెదరు. చరిత్ర ప్రసిద్ధమగు ముసలమ్మకట్ట దేవకొండ యిది యీ పట్టణసమీపమున గలవు. ఈ జిల్లాయందు గల చెరువులన్నియు విజయనగరాధీశ్వరుల పాలనముననే కట్టబడినవి. తాడిపత్రి, లేపాక్షి, కమ్మూరు గ్రామములలో గల దేవాలయము లాంధ్రదేశమున గల భార్య శిల్పకల్పనాచార్యమున జ్ఞప్తికి దెచ్చును. పెనుగొండ శ్రీ రాయలవారి వేసవిరాజధానియై ప్రఖ్యాతిగాంచినది. రాయలవారి యాస్థానకవి యగు అలసాని వెద్దనాది మహాకవిపుంగవులకు నిలయమైయుండిన దీమండలమే. ఈ తాలూకాకుచేరిన సలకంచెరువను గ్రామము వెద్దనగారి జన్మస్థానము. మరియు నాధునిక కవులలో ఆంధ్రనాటకపితామహుడి బిరుదులబొంది ప్రసిద్ధి న్నాయవాదులును, కవులు నగు, ధర్మవరం కృష్ణమాచార్యులుగారు కూడ మా మండలమువారే. ఇంతకన్న నీ మండలవిశేషము లేవియు చెప్పదగినవి లేవు.

సోదరప్రతినిధులారా!

ఈ ఆంధ్రోద్ధయము జనించి కొన్ని వత్సరములేయైనను, ఉద్ధయశక్తి యాంధ్రమండలములం దెల్ల వ్యాపించి దానివలన ఫలితము బోధపడి విశేషప్రచారము గలిగినది. ప్రప్రథమమున ఆంధ్రోద్ధయమనొక పెనుభూతమనియు, నరసోదరులశాంధ్రదేశమునుండి గెంటుటయనియు, నందుచే బాతీయత్వము నకు భంగము వాటిల్లననియు, లేనిపోని యన్ధముల గల్పించు కొన్న వారనేమీలు రాసురాసు నిశ్చయము నెరింగి ఆంధ్రజనుల నుద్ధరింప బూనిన యుద్ధమమనియు, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమువలన గొప్ప మేలుకలదనియు నొప్పుకొనుచున్నారు. భాషాప్రయత్న రాష్ట్ర విభజన విషయము మనయాంధ్రులలోనేగాక బాంబాయి రాజధానియందుకూడ సింధుదేశమున విజృంభించినది.

సోదరులారా! ఈ యిరువదన శతాబ్దమున ప్రపంచ మందెల్ల ప్రతిదేశమున ప్రతిజాతీయందు ప్రతి వ్యక్తియందు నొక నవీనశక్తి యదయించినది. స్వాతంత్ర్యాశక్తి ప్రబలి నది. ఇది దేశభివృద్ధికి శుభసూచకము. ప్రపంచమునగల దేశములలో మన భరతఖండ మొక దేశము. కాని మనదేశమున భిన్నతత్వములును, భిన్నజాతులును, భిన్న భాషావేషములును కలవనియు నైకమత్యము లేదనియు, విద్యా విహీనులనియు నందుచే స్వగాజ్యమున కన్ధులనియు, కొందరు పాశ్చాత్య రాజనీతిజ్ఞులు పలుమరు చెప్పచుండుట విష నసహ్యముగ నున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలో నిట్టిభేదములు లేవని కాబోలు వారి యభిప్రాయము. అమెరికాలో నిటీవల నల్లవారికిని తెల్ల

వారికిని జరిగిన రక్తపాతము పరిణామమున చదువుచునే యున్నాము. ఇంగ్లాండులో లార్డు లెగ్వా రితుల నెంత హౌస్యముగ చూచునది వినుచునే యున్నాము. ఇట్టి భేదములు మనదేశముననెకాడు అన్ని దేశములందుకూడ యున్నవని మన మెరుంగవలెను.

భరతమాత ఆకారము దొక్కటేయైనను ఆమెకేక ఆవయవములున్నవి. ప్రతి ఆవయవమును ఆమె శరీరసంబంధమేకదా? సర్వాయవములు మంచిస్థితియందుండినదా ఆమె బాదుపడును. అట్లే భరతఖండ వాసులందరును భారతీయులై యైనను వారిలో కొన్ని తెగలున్నవనియు యనుకొందము. అన్ని తెగలును తమతమ యభివృద్ధికి ప్రయత్నించినగాని దేశము చక్కబడదు. ఏతెగ దుర్బలముగ నుండినను దేశము దౌర్బల్యమే. ప్రతి సంఘమును ప్రత్యేకముగ తమ యభివృద్ధికి మార్గముల నన్వేషించుకొని, పాటుపడి యభివృద్ధిజేసి, యితర సంఘములతో కలసిమెలసి దేశభివృద్ధికి ప్రయత్నింపవలసి యున్నదికదా? ఇంచేమితప్ర. ఆంధ్రుల మనముకూడ మొక తెగవారము. మనసంఘము నభివృద్ధి నొందించుటకు పూనిన యుద్ధమమే యిది. ఆంధ్రోద్ధయము సామాజ్యజనులయందు విద్యను వ్యాపింపజేసి, జ్ఞానమును ప్రజ్వలింపజేసి సంఘమునందలి లోపములను సవరించి ఆంధ్రుల నుద్ధరింపబూనిన పని యని యెకదా?

చెన్నరాజధానియందు ఆంధ్రమండలములును, అరవ మండలములు కూడ కలవు. రాష్ట్రముఖ్యపట్టణ మగు చెన్న పురి అరవజిల్లాల సమీపమందుండుటచే అధికారుల దృష్టి చాలవర కాంధ్రమండలములపై నమృదు అరుదు. అందువలన నే ఆంధ్రమండలము లభివృద్ధి నొందుటకు సరియైన మార్గము లేదు. ఈ కారణములచేతనే యొకభాష మాట్లాడు మండలముల నొకరాష్ట్రముగ నేర్పరచిన పరిపాలనకు గూడ పొకర్యముగను పాలితలకట్ట సుఖముల నెరింగించుట కనుకూలముగను సంఘముల అభివృద్ధికిని మార్గమును అనియె యిది ప్రారంభింపబడినది. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు యీజిల్లాచేరినది కాదనియు, చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభకే యీజిల్లాను చేర్చవలె ననియు, గుత్తిసోదరులు గొప్పపట్టుపట్టి సాధించుచు యితరులతో కలసిమెలసి పనిచేయక ఆనేక ఆక్షేపణ లొనర్చిరి. ఆంధ్రోద్ధయమునం దెలాటి యాసక్తియు లేక లేనిపోని ప్రజ్ఞావాదముల జరుపుచు యీ సభకుకూడ రాక నిరాకరించినట్లు లెలియుచున్నది. దేశీయమహాసభాతీర్మానమును శిరసావహించి యితరమండలవాసులు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున జేరుటకు తమ ఆమోదమును వెల్లడించుటకై ఈ వత్సర మీసభ నిచ్చట కాహ్వానించుచున్నారు.

ఈ మండలము నాంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున జేర్చక చెన్న పురికేజీపైన వచ్చినలాభ మేమియో తెలియదు. మా మండల వాసులు చాలవర కుత్తరజిల్లాలవారి నధపడిక, సాంప్రదాయములకు సంబంధించినవారే కాని అరవజిల్లాలవారి ఆచారములకు సంబంధించినవారు కారు. మరియు దక్షిణమండలముల వారన్ని విషయముల ప్రబలదేశలో నున్నారు. మా మండల వాసులు గొప్ప విద్యావంతులు కారు. గొప్పహోదాలు లేవు. దక్షిణ మండలమున గొప్పనీటివసతులు, వ్యవసాయభివృద్ధికి మార్గములున్నవి. అనేక విద్యాశాలలున్నవి. అన్ని విషయముల నెక్కువదశయందు దున్నవారితో మేమేకీభవించియుండిన నభివృద్ధికి సరియైన మార్గముండదు. కావున సాంఘముల తమ పురోభివృద్ధికి ప్రత్యేక సంఘముగజేరి పాటుపడుటయే యీ యుద్ధమ తత్త్వము.

మన ప్రభుత్వమువారు ప్రపంచమునంతయు కలవరపరచిన ఘోర సం గ్రామము నని మ గ్నులై యుండిన పుడు మనము వారికి సహాయమేగి విశేష ద్రవ్యమును, సైనికులనొసంగి మన రాజభక్తిని వెల్లడించి కర్తవ్యము నెరవేర్చినాము. వైవక్యపతే సంగ్రామ మంతమొంది మిత్రమండలికి విజయము కల్గినది. భారతదేశము చూపిన స్వాధ్యత్వము నాంగ్లేయులు కనుగొని రాజ్యాంగమున భాగతీయులకు కొంత స్వాతంత్ర్యమిచ్చా నాలావించుచున్నారు. మన కిదియే మంచి సమయము. ప్రభుత్వమువారు కష్టములలో నున్నపుడు శక్తి వంచనలేక సహాయపడినాము. ఇప్పుడు మన హక్కులను, మన కోరికలను, చెల్లింపుదని బలవంతపెట్టుటలో నెట్టితప్తన లేదు. మరియు నిపుడు పార్లమెంటులో ప్రతేక వెట్టబడియున్న రాజ్యాంగసంస్కరణ ప్రకాశితమ చర్చించి దానిపై మన యభిప్రాయమును వెల్లించుటకూడ నొక ముఖ్యమైనపని.

మరియు నాంధ్రదేశమునకు సంబంధించిన అనేక విషయముల మనము చర్చింపవలసి యున్నది. ప్రభుత్వమువారిని

ఆంధ్రసర్వకలాలాస్థానమును గూర్చియు, రెండు మండలముల కొక కలాలాస్థానమును, ఉన్నతపాఠశాలలు హెచ్చించుటకును, బాలికా పాఠశాలల నెక్కువగ స్థాపించుటకును విషయముగ స్పృహింపవలసియున్నది. ఆంధ్రదేశమున వ్యవసాయభివృద్ధికిని చేతిపనుల అభివృద్ధికిని గొన్ని పాఠశాల లభ్య వాంఛనీయములు. దత్తమండలముల రైతులు సామాన్యముగ వర్షముమీదనే యాధారపడవలసి యుండుటచేతను, వేరుగ నీటివసతులు లేవండుటచేతను, కుంగభద్ర పెన్నేరు వాగిరి నదులనుండి కాలువలులేర్పి నీటివసతులు నేర్పరచిన దత్తమండలముల స్థితి కొంతవరకు బాగుపడగలదు. ప్రస్తుతము సర్కారువా రొక్కరై ద్వ్యసహాయము పెట్ట పట్టణములకే కాని పట్టణాంతరాలకేమియు నుపయోగములేదు. అందుచే దేశీయవైద్యమును ప్రోత్సహ పరచుటకు మనము పూనుకొనుటయేగాక సర్కారువారిని ప్రార్థింపవలసి యున్నది. ఇదివరకు చెన్న పురి ప్రభుత్వమువారాయుర్వేద ప్రచారమునకుగాను శ్రీముత ఆయుర్వేద మార్తాండ భిషజ్యుని పండిట్ డి. గోపాలాచార్య వారి కలాలాస్థాన కిచ్చుచుండిన వేయిరూప్యములకూడ నిరాకరించుట మన మాక్షేపింపవలసి యున్నది. మరియు, గ్రామపంచాయతీలు గ్రామములకు బాటలు మొదలగు వాని నిర్మించుటకు కూడ కొరదగియున్నది. ప్రస్తుతము దేశమునం దెల్ల డ్రామ బాధ తీవ్రముగ వ్యాపించి యుండుటచే దాని మాన్యుటకు తగుసాధనములు వెదకవలసి యున్నది. సర్కారువారు ఎగుమతిదిగుమతుల నిషేధించి దానికొంతోక యధికారి నేర్పరచి యుండుటే దీని కి కారణమనియు, నందుచే నన్యాయములు చాల జరుగుచు న్నవనియు నా యభిప్రాయము. ఆంధ్రదేశమున సహకారోద్ధయమునకు విశేష ప్రచారము కలిగినగాని యాంధ్రులస్థితి చక్కబడదు. మన సంఘమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమస్యలు పెంచి విరుద్ధాభిప్రాయములతో కృషి సేయుచుండుట సంఘమునకును దేశమునకుకూడ గొప్ప నష్టము. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల నణగదొక్క బూనకొన్నారనుట గొప్పతప్త. ఆంధ్రదేశమును చాలకాలము సాలించినది బ్రాహ్మణేతర రాజులై, వారి నాశ్రయించి మంత్రులకేదా బ్రాహ్మణులు జీవించుచుండిరి. వారి విజయమునకేదా పనిచేసిరి. నేటికిని బ్రాహ్మణేతర సంఘము దేశముననెక్కువకదా? వారివలన నేకదాఅన్ని జాతుల వారును బతుకుచుండుట. ప్రభుత్వమునకు పునాదిపంటివారు వారే. బ్రాహ్మణులను వీరు రక్షించుట మానుట చేతనే వీరుద్యోగములకై వెదకవలసెను. ఆ ఉద్యోగముల పోటీకి బయలుదేరినదే యీ బ్రాహ్మణేతరోద్ధయము.

సోదరులారా! ఆంధ్రోద్ధయమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరోద్ధయముకూడ, ఆంధ్రులలో నందరు కలరు కావున చెల్లని బ్రిటిషు ప్రభుత్వముక్రింద వికమత్యము విరుద్ధాభిప్రాయముల విడవాడి సంఘాభివృద్ధి కేక గ్రీవముగ కృషి సల్పుట మనవిధి. దేవుడు మనకట్టి సహకారభావ మొన గూర్చుగాక.

మనమీక నధ్యక్షు నెన్నుకొని కార్యక్రమమునకు గడంగవలసి యున్నది. మీ కందరికి మహాకారు స్వాగత మొసంగుచు, మాయాహ్వానము నంగీకరించి సభ నలంకరించినందుకు మీకు వందనము లొనర్చుచు మాచే గావించబడు సపర్యలయందు యాతిధ్యమునకు నెన్ని లోపములున్నను మన్నించుటకు మిమ్ము ప్రార్థించుచు, యే రాజరాజేంద్రుని ప్రభుత్వమున మనమందర మొకచోటచేరి మనకష్టసుఖముల గురించి చర్చించుట కవకాశము సృచ్చయులభించియున్నదో, అట్టి మన చక్రవర్తిగారు శ్రీ శ్రీ పంచమ జాతీ చక్రవర్తి గారికి దేవు డాయురారోగ్యైశ్వర్యముల నిచ్చి రక్షించు గాక యని ప్రార్థింపుచు విరమించుచున్నాడ.

చెన్న పురి కార్యరేషను
నోటీసు.
జూలై 7-వ ముసలికల్ దివిజనులో సభాపతి మొదలి అను పేరుగల (ఆర్. ఎస్. నెంబరు 125/11) వీధి, ఈ నోటీసు ప్రచురణ అయ్యే తేదీనుండి కచ్చికు వీధిగా వ్యవహరింపబడవలయునని, కార్యరేషన్ వారు ఇందుమూలముగ అందరికి తెలియజేయుచున్నారు. (1734)
మదరాసు కార్యరేషన్ } హెచ్. హెచ్. బర్గిట్,
కచ్చికు వీధిపాఠశాల }
రిజిస్టర్ భవనము } ఆర్కింగు ప్రెసిడెంటు.
31-8-1919.

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ ఆగస్టునెల 26-వ తేది

మంగళవారము.

సంజాబు దేశ స్థితి:

విచారణ సంఘము

సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి కరిపాలనము అన్ని కడుమలవాటిని ఉద్దేశపూరితముగా చేసినదియు ప్రజలలో నీ సందర్భమున గలిగిన భావాభిప్రాయము తెలుసుకొనియున్నట్లుగాను, ఆంగ్లో-హైందవ ప్రతికూల సహితము గ్రహించినవి. దోహదోపదాగావించుట కెల్లపుడును సరియైనవగు వ్యక్తులేగాక, రాజభక్తికరులగు మితవాదులు గూడ కలవర పూరితులయి రవి, మొలుపత్రక ఆంగ్లేయములకును, ప్రస్తుతము జరుగుచున్న వివిధ రాష్ట్రీయ సభలలో, వ.జాబుదేశ్ కి గూర్చి ప్రజలలో నెట్టి తీవ్రభావములు ప్రబలియున్నదో నుకృత్యముగ చూపింది. రాష్ట్రీయసభల చర్యలు మొలుపత్రకకు తెలియించుట లేదు. రామనాథ రాజగారి యుపన్యాస మొకవంకను, ఎ యన్. కృష్ణారావు కంతులగారి యుపన్యాస మింకొకవంకను, మొలుపత్రకను సంతోషపెట్టుచున్నవి. కృష్ణారావు కంతులగారు మార్షలులాను ప్రవేశపెట్టుటకు తగిన కారణములు కనబడుట లేదని చెప్పుటయు, రామనాథ రాజగారి యభిప్రాయమునే తెలియజేయుటయు, న్యాయముగాదని, మొలుపత్రకాభిప్రాయమున విడిచిపెట్టెను, ఓడ్యయ్యగారి స్థానమున తిన్నగ గుర్తించిమాటలాడలేదట. ప్రభుత్వ సహాయకార్యదర్శిగారి సింహాక్షరపు సహితము, ఓడ్యయ్యగారి చర్యలు తొందరను సూచించుచున్నది తెలుపుచుండ, ఓడ్యయ్యగారి కష్టములను ఉపన్యాసములు గుర్తించలేకపోయిరని తెలుపుట, కాథారి మెద్దియు లేదు. రాష్ట్రీయసభాధ్యక్షు లిరువురును, ప్రజల ను నోవీధి యందు తాండవమాడుచుండెడి భావములను మృదువుగ నెల్లడించలేగాక, సంతకు భిన్నముగ నే రెద్దియు నుడిచి యుండలేదు.

ఒక్క విషయమును మొలుపత్రక మరచి వదిలి. రాజకీయాందోళనము తీవ్రముగ జరుగుచున్న మద్రాసు, బొంబాయి, వంగదేశములలో నెట్టి గడవడిలు లేకయుండ, సంజాబులో నిట్టి కలవర మేల గలిగెనో గ్రహించుట భావ్యము. సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి కరిపాలనను నిరంకుశ పద్ధతు లిఫలితమునకుచాలవరకు కారణమైయుండవలెననుట నిర్వివాదాంశము. ఎంతటి యుద్దేశకారణములున్నను, ప్రజలు మైమరచి కావించిన అల్లరుల కేభారతీయుడును, అంగీకారము చూపడు. అధ్యక్షు లిరువురును, అల్లరులగూర్చి తమ యభిప్రాయములను తెలిపి మొలుపత్రక మొరలిడుచున్నది. అల్లరులకు వారిరువురును గర్హ్యము గనుబడిది. కాని మార్షలులా ప్రవేశమువలన దేశములో గలిగిన నలకడియందే భారతీయుల మనము లిప్పుడు నిమగ్నములగుటచే, అధ్యక్షు లీ విషయమై కడుదూరము ముచ్చటించుటలో వింత ఎద్దియులేదు. విచారణసంఘము త్వరలో నిర్ణయ బడనున్నది గాన, సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి విమర్శనము నింతటితో నాపివైచుట యుక్తమని, మొలుపత్రక సలహా నిచ్చుచున్నది. ఓడ్యయ్యగారి

చర్యలు, బహిరంగముగ విమర్శించబడుచున్నందుల కింతటి యాతరము గనబడుచున్న మొలుపత్రక మరొన్ని విషయములను గ్రహించవలసియున్నది. విచారణసంఘ మొకను నిర్ణయించబడలేదు. నిష్పాక్షికముగ విచారణసంఘము నెలకొల్పబడునని మొలుపత్రక దలచుచున్నది. మొలుపత్రక యాహ్వానకారము, నిష్పాక్షికమనిన నెట్టి ధ్వజ్యము గలదో తెలియదు.

విచారణసంఘవిర్యాణమున కింకను కాలయాచన జరుగుచుండ, మాలవ్యాగారు తెలిపినటులు, సత్యము నెఱుకవరచెడి నాధారములు తొలగిపోవుచున్నవి. ఇందుకు దోడుగ రాబోవు సామ్రాజ్యనిర్మాణసభలో, ఇకాడెమ్మిటి బిల్లు, ప్రవేశపెట్టబడునని, కయ్యెసిరుపత్రక వ్రాముచున్నది. ఈ బిల్లు ప్రకారము, వ.జాబు దేశములో దీసికొనబడిన చర్యలను, ఉద్యోగు లెవరును బాధ్యులు గారికి, శాసించబడును. ఈ బిల్లు అంగీకరింప బడుచో, విచారణ జరుగుటచే నెట్టి ప్రయోజనముండదు. ఈ బిల్లు శాసనసభాకార్యక్రమములో గలదని, ఇంతవరకు ప్రకటింపబడలేదు. శాసనసభలోని ప్రజాప్రతినిధులు కొంత మంది ఆంగ్లదేశమునకు వెళలిరి. ముగ్ధులగు తమ స్థానములకు రాజీనామా నొసగియుండిరి. అసమ్యక్తిని తెలుపుట కయ్యెను, సభ్యులు తగినంతమంది లేరు. అందుచే బిల్లును శాసనసభలో నులభముగ కొనసాగించవచ్చును. విచారణ సంఘము నిర్ణయించబడునపుడు, ఓడ్యయ్యగారి కరిపాలనావిమర్శనమే పనికి రాదని హితమొనగెడి మొలుపత్రక, ఇకాడెమ్మిటి బిల్లును గూర్చి ఏమి చెలువునో తెలిసికొన గోరుచున్నారము. విచారణసంఘ మొకటి ఏర్పడి, పరిస్థితుల నన్నిటిని సక్రమముగ విచారించి, సత్యమును ప్రకటింపవలసియున్నది. విచారణాఫలితముల బట్టి, కొందరపై బాధ్యతను మోపవలసియున్నది. ఇట్టి స్థితిలో అధికారుల బాధ్యతను తొలగించుటకు, విచారణ జరుగక ముందే బిల్లు నేర్పరుచుటచే, ప్రజల విశ్వాస మంతవరకు చెదరి పోవునో, నూహించుట నులభము.

తిరుచునాపల్లిలో జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ సభయందు, కయ్యెసిరుపత్రక ప్రచురించిన వర్తమానము తెలియుట తోడనే, నిందుల కసంగుతి జూపుచు, తీర్మానము గావించబడెను. ఛెలమ్మకర్ణ ప్రభుత్వమువారు, ఉదారవిధానమును విసర్జించి క్రమక్రమముగ ప్రతికూల వత్తుము బూనుచుండుట శోచనీయము. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమునను, నిర్బంధముల విషయమునను, వారవలంబించుచున్న పద్ధతులు, ప్రజల విశ్వాసమును భంగపరచుచున్నవి. ఇప్పటికే, ఛెలమ్మకర్ణ ప్రభుత్వగారి కరిపాలనము ప్రజలలో నెంతటి యసంతృప్తి గలిగించినదియు, వివిధ రాష్ట్రీయసభలలో నెల్లడియునది. దీనికి తోడుగ ఇకాడెమ్మిటి బిల్లు గూడ కొనసాగించబడునని, ప్రజల విశ్వాసమున కెక్కుడు భంగము వాటిల్లును. కాని మాలవ్యాగారు బొంబాయిలో చెలిపినటులు, ఈ వదంతి యే నిజముగనో, మన ప్రతినిధు లాంగ్లదేశములో సందర్శములను బాగుగ వివరింపగలరు. చెడుగు లెప్పుడును, తుదకు మంచికే కరిణమించుననుట నిశ్చయము. రాలెట్టు బిల్లువలన కలిగిన కలవరము మూలకముగ, జనస్వాతంత్ర్యసంరక్షణము శాసన రూపము చాలవలయుననియు, దీనిపై ప్రజల కధికార ముండునటులు రాజ్యాంగ సంస్కరణములు విశాలపరచు బడవలయు నని

యు, హిందూదేశ ప్రజలకే గాక, ఆంగ్లదేశ ప్రజలకు గూడ హృద్కోచకముగచున్నది. ఇకాడెమ్మిటి బిల్లును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుటచే, అధికారవర్గము వారి చర్యల స్వభావము మరింతగ వెల్లడియై, జాతీయోద్యమసాఫల్య మొకను చేరువలో నుండుట నిశ్చయము.

వీరేశలింగము పంతులుగారు

ఇండియను సోషల్ రిఫార్మరు పత్రిక ఇయల వ్రాయుచున్నది:

“కీర్తిశేఖరగు వీరేశలింగము పంతులుగారి జీవితము చివర దినములలో, నా మనకు గలిగిన బాధల వలన, దుఃఖభావముయొక్క ఆశ్రయ ఆతరింగిజీవితముపై అసందిండు మోపబడెను. వృద్ధుడగు నా మహనీయుడు, తన దేశమునిందులకు బలిగనర్పించెను ఇది వరకాతనిని తొందరపడి విమర్శించిన వారు సహితము, నేడతని గొప్పతనమును, ఆతని పవిత్రజీవితమును గ్రహించుచున్నందులకు, మా కౌతయు సంతసము గలుగుచున్నది బ్రాహ్మణ తరొద్యమవాదులకు లగు గౌ. డి. బి. పి. త్యాగరాముశ్రేష్ఠిగారి యధ్యక్షతక్రింద, గతవారమున వీరేశలింగముగారి జ్ఞాపకార్థము మద్రాసులో సభజరిగెను. ఉపన్యాసకులలో ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు డి. బి. వెంకటరత్నంనాయుడుగారు, మొదలగువారు గలరు. నాయుడుగారు, వీరేశలింగము పంతులుగారి పవిత్రజీవితము గూర్చి ముచ్చటించుచు నిటులు పలికిరి.

“పంతులుగారిపై అపనిందలు మోపబడుచున్నపుడు, నా చర్యలకు వీక్షించుటకు భగవంతుడొకరు గలరని, నాకు నుడిపిరి. పవిత్రత, సత్యప్రియత్వము యధారజీవనము, వారి జీవితపు ముఖ్యలక్షణములు.” వీరేశలింగముపంతులుగారి సంభాషణ ఎంతటి యున్నతభావములతో విరాజిల్లుచుండెడిదియు, గౌ. శ్రీనివాసయ్యంగారు వివరించిరి. వీరేశలింగము పంతులుగారి స్మారక చిహ్నమును నెలకొల్పుట కేర్పడిన సంఘములో కందస్వామిశ్రేష్ఠిగారి నాయము గాంచుటకు మాకు సంతోషము గలుగుచున్నది.”

ఈ సందర్భమున, తిరుచునాపల్లిలో జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ సంఘసంస్కరణ సభలో వీరేశలింగము పంతులుగారి మరణమునకు విచారము జూపుచు గావించబడిన తీర్మానము, గమనింపబడదగియున్నది.

సంధిసమస్యలు

మితమండలిలో నింకను సంధిషరతులగూర్చి షకిభావము గురురలేను. పాటంగులో, జర్మనీ వారికి గల హక్కులను, సంధిసభవారు జపాను వారికిప్పించిరి. ఇవి చీనావారికి సక్రమముగ జెందవలసి యుండుటచే, చీనాదేశములో ససంతృప్తి కలతెను చీనాప్రతినిధులు సంధిసత్తముపై నందుచే సంతకము పెట్టలేదు. జపానుదేశపు పస్తువులను బహిష్కరింపవలెనని, దేశములో ప్రచండాందోళనము ప్రబలెను. జపాను దేశ మీహక్కులను తుట్టుతుదకు చీనాదేశ సంక్రమించజేయునని తెలిపినను, చీనావారు జపానువారి నుడుపులను నమ్ముటలేదు. సంధిసభా తీర్మానమును మార్పుటకు ఏలులేదనియు, చీనాదేశ మా నిర్ణయము సంగీకరింపక తప్పదనియు తలపబడెను, కాని, అమెరికాలోమాత్ర మీ విషయమై చీనాదము ప్రబలుచున్నది. అమెరికావారింకను సంధి షరతులకు తమ యంగీకారము తెలిపి యుండ

లేదు. ఈమార్గంలోని బాధివిక్తుల విజృంభణ ముడుచుటకు అమెరికావారు తోడ్పడుట లేదని తెలియుచున్నది. సినేటువారి విదేశ కార్యనిర్వాహక సంఘమునందు, మాంటెగూటోని జర్మను స్వశక్తియాలను చీనాకే నిష్పించవలెనని, తీర్మానము గావించబడెను. ఈ తీర్మానముగూర్చి సినేటు సభలో చర్చ జరుగునని నేటి తంతివార్తలు తెలుపుచున్నవి. రిపబ్లికనులు తాము జయించగల మనియు, డిమోక్రాటులు తాము జయింపగలమనియు, నుడువుచున్నారట. సినేటుసభవారు గూడ ఈ తీర్మానము సంగీకరించుచో, ముందేమి జరుగునో చూడవలసి యున్నది. సంధిసమస్య లింకిను ప్రపంచమును కలవరింపజేయుచున్నది. శాంతి ఎప్పుడు చేకూరనో తెలియట లేదు.

ఆశాలతలు

మహారాటా ప్రతికలో ప్రచురింపబడిన లండను లేఖ ఇటుల వివరించుచున్నది:

“తెలుగువారు జూలై 29-న తేదిన మాంటా గూగారిలో అగంతవేపు సంతరించిరి. ఇతరుల గారు 30-న తేదిన వారిలో జుచ్చుటించిరి. ముచ్చటల వర్తక సానము సంతృప్తికరముగ నుండెను. కేంద్రకభుత్వమునందు గూడ బాధ్యత కొంతవరకుండునటుల, బిల్లు మార్పు బడు నని తెలియుచున్నది. ఆర్థికస్వతంత్ర్యము గాని, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వతంత్ర్యము గాని పూర్ణముగా నొసగబడు. క్రూ సంఘమువారి సూచనలు ప్రాయశః సంగీకరింపబడును. రాజప్రతినిధిగారి కార్యనిర్వాహకసభలోనికి సామ్రాజ్య శాసనసభ లోని ప్రజాప్రతినిధులనుండి ముగ్గురు భారతీయ సభ్యులు తీసికొనబడుదురు.”

వై లేఖ సూచించినటుల, మన ప్రతినిధుల క్రయత్న ఫలితముగ కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు బాధ్యత ప్రవేశపెట్టుబడు నెడల, మిగుల లాభము గలుగగలదు. హిందుమతగారి యధ్యక్షత క్రింద, తిలకు, కడర్, మాధవరావు, పటేలుగార్లు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి, వర్ణమెంటులోని లేబరుసభ్యులయెదుట నువ్వనెంచిరినియు, తిలకు గారు క్రివంచనలేక కృషిసలుపుచున్నారనియు, నీ లేఖ వివరించుచున్నది. ఈ మాదేశపు హిందూ యాలిగువారు గూడ డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానములను కోరుతు జాయింట్టుకమిటీవారికి విజ్ఞాపన నంపిరి. తెలుగువారి ప్రయత్న ఫలితముగ ప్రజా శయనమును సంపూర్ణముగ సఫలముగ గాక యని కోరెదము.

జాతీయసాంఘికవాదుల సభ

కేరళప్రతికకు కేలూరుగా రిటుల తంతి వార్త నంపిరిని, అస్సాసియేటుడు ప్రెస్సువారు తెలుపుచున్నారు.

“జూలై 13-న తేదిన వార్తాంపుటలో జరిగిన జాతీయసాంఘికవాదుల సాం వత్సరిక సభలో, హిందుమతగారు హిందూదేశ విమోచనముగూర్చి ప్రతిపాదించిన తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. భాతీయులలో సభికిసంఖ్యాకుల ప్రతినిధులను, బ్రిటీషుదేశపు ప్రతినిధులను కలసి శాంతభావముతో నేర్పాటుకేసికొను విధమున, త్వరలో హిందూదేశమునకు బ్రిటీషు అధికారము నుండి విముక్తి గలుగవలె నని, తీర్మానము సూదించుచున్నది.” ఈ తీర్మానమున కర్మము బోధపడుటలేదు. హిందూదేశమున కధిపతే రాజ్యములవలెనే బ్రిటీషు సామ్రాజ్యస్వస్వతంత్రపాలనము త్వరలో చేకూరవలె నని భావించుట గోరు

చున్నారు. కాని, హిందుమతగారి కిది వరకు గల యుద్దేశముల బట్టి, వారియర్థమిది కాదేమో నని సంకోచము గలుగుచున్నది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవుటకు భారతీయు లెవరును అంగీకరించుట లేదు. హిందుమతగారి సంపూర్ణోపన్యాసము చేరువరకు, దీనివై విమర్శన గావించుకుండుట యుత్తము.

డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానములు

డిల్లీ కాంగ్రెసు సభాతీర్మానములు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుచున్న వచుటకు, వివిధ రాష్ట్రీయసభలలో నవి సామోదించబడుటయే గొప్ప తార్కాణము. ఇంకను నీ విషయమై విచింతింపబడుచో డోలామతానను లభింపవచ్చు, ప్రజాభిప్రాయప్రబల్యమును కలిపెట్టుటయుక్తము. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు తమ యభిప్రాయములను జాయింట్టుకమిటీవారి యెదుట నివేదించుటలో, మిగుల విహేతుకముగ నుడివియండిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము కార్యప్రణాళియందు తిప్పుక బనిచేయుదని, వారు చూపగలిగి రాష్ట్రీయ వోలెనను స్వతంత్రపాలనము ప్రజాప్రతినిధులకు హస్తగతము గావించో, అభివృద్ధి త్వరితముగ కొనసాగ నేరదు. దేశాభిప్రాయ మున్న రాష్ట్రీయములను మరయొక వారు వెల్లడించుచున్నది. జాయింట్టుకమిటీవారు భారతీయశాసనము లెవ్వయో తెలిసి కొనుటకు సరియగు సవకాశ మిప్పుడు గలుగుచున్నది.

దేశభాషలు : శాసనసభలు

శాసనసభలలో, నాంగ్ల భాషనే నువయోగింపవలెనని, శాసన విర్మాణ సభవారిటీవల గావించిన నిబంధనకు మద్రాసు రాష్ట్రీయసభావేళమువారి సమ్మతికావులు భావ్యముగ నున్నది. ఈ తీర్మానము గా. వి. కే. రామానుజాచార్యులుగారిచే, నువపాదించబడెను. శాసనసభా నిబంధన జన్మస్వాతంత్ర్యమునకే భంగము కలిగించుచున్నది. ఈ మారువరిగెడి ఎన్నికలలో, ఆంగ్ల భాషావర్జితము లేని వారనేకులు సభలలో ప్రవేశించక మానరు అపు డిబంధన ఎంతవరకు ఉపయోగపడునో కనుగొనవచ్చును.

సివిలుసర్వీసుపరీక్షలు

ఇంగ్లండు, హిందూదేశ, అధిపతే రాజ్యముల సివిలు సర్వీసు పరీక్షలకు జమవుట కర్తవ్య నొసగెడి పరీక్షయొకటి హిందూదేశములో కేవలాలాహోరు, లక్నో, పూనానగరములలో జరుగునని, ప్రకటించబడెను.

కృష్ణాజిల్లాబియ్యము ఎగుమతి:— కృష్ణాజిల్లా నుండి బియ్యము ఎగుమతి చేయగోరుచుదరభానులను పంపు విషయమున నింకను సంకేతము లేనిదిపోలేదని మాట తెలిసి నది. ఎవరైనను దరభానులను పంపవచ్చునని 25-4-19 న తేదీ పోకునమునందు స్పష్టముగా తెలుపబడినది. రైతులనుండు గూడదని కొందరు సంకేతించినట్లు తెలిసినది. అట్టిసందేహ మేమియులేదు. యంత్రకాలవారు నిర్ణయం రైతులనుండు గువారెవరైనా సరే తెజవాడ నివిజనస్థైర్యుడై త్వరితగరికి దరభానులను పంపుట కర్తవ్యమని చెప్పిరి నీవిజన స్థైర్యుడై త్వరితగరికి ఈ నెల 25 న తేదీ ప్రకటించిరి.

బొంబాయిలో నీటిఅందు బాటు:— బొంబాయి నగరమునకు మంచినీళ్లు అందజేయు నాద్యోగము సరిక పనిచేయుట లేనందున నావికాశాసనము గూర్చి ఆలోచించుటకు గత ఆదివారమునాడు సభిజరిగినది. ప్రస్తుతమున్న యుద్ధోగ్యుల సమస్యను, ఈ విషయమునందుగల తోడ్పాటును పరిశీలింపి తెలుపుటకు సమర్థులగు యంజనీరులను నియమించవలెనని తీర్మానము చేయబడెను.

స్థానికాది వార్తలు

తెజవాడపలు కల్పెరు:— ఇ. రి. కో. బెల్లూగూడ తెజవాడకు బదిలీచేయబడిరి.

వైటు హిందు సత్తి గురు:— ఈ నెల 27-న తేదీకి సత్తిగుడి మైసూరు నగరమున కేగి రావచ్చునని సంస్థానమువారి ఆతిథ్యమున స్వీకరించును. నిన్ను బాతుద్ధారక సంఘమువారి సాతకాలమున నగరాభివృద్ధికి సంబంధించిన కార్యములను యామి చూడదలచి యున్నారు.

ఆంధ్రభాషా సంఘసభ:— చింతాగ్రహేట నె కందేవల్లూరు ఆంధ్రభాషా సంఘసభ పురాణం మూర్త్య వారాహుని తిరులవారి ఆధ్వర్యక క్రింద ఈ నెల 27-న తేదీ సామంతాలము 4-80 కు వారగూల యుడియిన జరుగును. ఎం. ఎస్. దొరస్వామయ్య గారు ఆంధ్ర వాఙ్మయమును గూర్చి యుపన్యసించును.

శ్రీకృష్ణ మందిర సభ:— శ్రీ త్ చెన్నపురి పెద్దనామనిపేట వరదాశ్రమమున కి. 970 సంఖ్యగల శ్రీకృష్ణమందిరమున విలసల్లుండే శ్రీకృష్ణమూర్తికి 1919 న నెల 27-న తేదీ బుధవారము రాత్రి 8 గంటలకు వైగా 1 ఏడ్డ వయసుకు బాలికలవలన శ్రీకృష్ణుల ఆదిదనోహరము జరుపబడును.

సామ్రాజ్య శాసనసభ:— ఈమాట జరిగిపోతే సభ యిగియుటకు చాల గలక పట్టునని తెలియచున్నది. పృథ్వీకార్యక్రమము చాల విశేషముగ నుండుచో గాక అసభివారసభ్యుల సేకతీర్మానములు పృథీ పెట్టెద మని నోటిను నిర్బిరి. ఆ తీర్మానములను చూచుచున్నది. ఈ కింది తేదీలకు సభ సమావేశమగు:— నెప్త బుధ 8, 4, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 24, 25 న తేదీలు. ఆనందురు నెడల నీతేదీలు మార్పుబడును.

కార్మికమహాసభ - భారతీయ ప్రతినిధులు:— 1919 ఆగ్స్టు నెలలో ఆమెరికా దేశమునకు వాషింగ్టను నగరమున జరుగఁజూ కార్మిక మహాసభసభ భారతీయ ప్రతినిధులకు నియామించుటకు బొంబాయి నగరమున యుడియాలేమిటిగువారినే ఏర్పాటు చేయబడిన కార్మికమహాసభ జరిగినది. చాలమంది కనికాను సభ్యులవచ్చిరి. శా.మూర్తి తిలకు గారును తి. పి. నాడియగూడల ప్రతినిధులుగా నియామింపబడిరి.

కర్నూలులో కల్పెరు:— కర్నూలులో నున్న విశ్వమును ఆహారవార్తాశాసన ప్రకటన బొత్తున చాలమంద నున్నది. కర్నూలులో వర్తకులందరూ సమముగా క్రయవిక్రయములను జరుపుటకు ఆధికారముయ్యవలెనని ప్రజలకురులతో నున్నాడు. మహాసభ సమకవడినది. రాజప్రతినిధిగారికి గూడ తంతిపంపబడినది. సాంసభాధ్యక్షుక కమిషిని వర్తక సంఘాధ్యక్షులగు పుల్లగంటి రాచచంద్రయ్యగారు మాట తంతివార్తనంపిరి.

కార్యనిర్వాహకసభ:— బొంబాయి రాజధాని యందలి వివిధ్య కేవలీలకు పరిమిత పెద్దలకు మనుష్యులు జూర్పుంగుటకు తగిన సౌకర్యములు లేవు. నాం నట్టి సౌకర్యముల సేర్పరుపవలెనని బొంబాయి శాసన సభలో అసభివార సభ్యులలో నొక యభిప్రాయించిన తీర్మానముంగీకరింపబడినందున అన్నికేరీలలోను పృత్యేక స్థలముల సేర్పరిచి జానియందు కుర్చీలు మున్నగు వాని సమర్పించుటకు దొరికినయెడల ప్రయత్నించుచున్నాడు.

చెన్నపురిలో మరణములు:— ఈ నెల 15 న తేదీతో నంతిమగు వారమున మొత్తం 621 మరణము ఈ నెల 28 న తేదీతో నంతమైన వారమున మొత్తం 653 మరణము ప్రజలు చనిపోయిరి. 28 న తేదీతో నంతమైన వారమున కలరావ్యాధి 7 గురికి సోకినది. ముగ్గురు చనిపోయిరి. మరొకరి 25 గురికి సోకినది. 10 నుండి చనిపోయిరి. విషజ్వరము మరణ 118 గురుకు చనిపోయిరి. ఇతర జ్వరములవలన 25 గురుకు చనిపోయిరి. 28-8-1918 న తేదీతో నంతమైన వారమున మొత్తం 416 గురుకు మరణం చనిపోయిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయముహూర్తము.

తీర్మానములు.

ముద్రణశాసనము.

పురాణము నాగభూషణముగాను ఈ దిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

ముద్రణశాసనము పేరిట ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యముగ మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు, హిందూ, స్వదేశ మిత్ర, నేషనలిస్టు, దేశభక్త, మున్నగు పులికలమీద చక్కలు జరిగించుటయు, ఇండియా డిఫెన్సు బిల్లును పురస్కరించుకొని కొన్ని పులికలముక్కు స్వేచ్ఛా ప్రచారమును నిర్వహించుటయు, ఆక్రమ మని నిష్కర్షగా నిండించుచు 1910 సంవత్సరపు ముద్రణశాసనము రద్దుచేయవలసిన దని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును సభ్యుల కరిగించుచు భారతరత్నమున ముద్రణాశాసనములన పత్రికాస్వాతంత్ర్యము పోయెననియు ఈ నడుమ పత్రికలపై తీసికొనిన భరణముల బట్టి చూడగా పత్రికలు కొనసాగుట దుష్టమని తోచుచున్నదనియు పంతులుగారు చెప్పిరి.

టంగుటూరి నాయనరాజుగారును, న్యాయపతి హనుమంతరావుగారును ఈ తీర్మానమును బలపరిచిరి.

రౌలటు శాసనము.

గౌ. సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజుగారు ఈదిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

వైదిక ప్రభుత్వములన కడగండ్లు వడిన సోదరుల యెడల తమ సంపూర్ణ సానుభూతిని తెలియజేయుచు వారి కొరకు ఏర్పడినవిధికి విరాళము నిచ్చి సహాయము చేయవలసినదని ఈ సభవారు మహాజనులను కోరుచున్నారు.

వైదిక శాసనములన కలిగిన కష్టములను న్యాయపతి ముప్పారావుపంతులుగారును ఆధ్యక్షులును ఇదివరకే వివరముగా తెలియుచున్నది. పంజాబు రాష్ట్రము 50 లేక 60 వత్సరముల క్రిందటి వ జరుగెడి కీర్తి రాజుల క్రిందనే పాలింపబడుచుండెను. ఇదిగాక లజపతి రాయవంటి దేశభిమానులకు జన్మస్థానమై ఉండెను. యుద్ధముచేర్చిన పిదప పంజాబీలు నిర్బంధములేకనే నూటికి 50 వందల యుద్ధరంగమునకుపోయి ప్రభుత్వమువారికి జయము చేకూర్చిరి. సామ్రాజ్య శాసన సభయందు సర్ మైకేలు ఓర్వయరుగారు పంజాబీల రాజ్యక్షిణిని అధికముగ ప్రసంగించిరి. యుద్ధము పూర్తియై సంధిచేతురగానే, భారత ప్రజల స్వేచ్ఛలకు నిర్బంధగురు రౌలటు శాసనమును సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రజాసభ్యుల అభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగా ఆమోదించిరి. ఇతర రాష్ట్రములవారి కీతి పంజాబు రాష్ట్రమువారును ఈ శాసనమును ఆక్షేపించిరి. కొలది చోట్ల భావోద్వేగము కలిగి ఉండెద్యును. ఇంతమాత్రమున ప్రభుత్వమువారు వైదిక శాసనమును ప్రకటించి నాయకులను ఆరెక్టుచేసి, ఉరికిత్తులు, ద్వీపాంతరవాసములు, మున్నగునవి చేసిరి. వందలకొలది ఈతని విచారణలకు బాల్చిరి. ముద్రాయల తరఫున నార్దను మున్నగు కలకత్తా న్యాయవాదులు నాదించుటకు ఆజ్ఞ యిచ్చవలసిన దని కోరగా మార్చలు లాకమిషను వారంగీకరింపరైరి. ఈ గందరగోళములను విచారించుటకై ఆంధ్రాసుగారు వెడలుటకు మాన్చలులా ప్రభుత్వమువారు ఆజ్ఞ ఇచ్చరైరి. ఇట్టి తరుణమున సామ్రాజ్య కార్యనిర్వాహక సభ్యులగు సర్ శంకరనాయకుగారుపంజాబులోని పరిస్థితికి గిరిసి తమ యుద్ధరంగమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇట్టి కఠినశాసనముల వాతబడిన కుటుంబములు దుస్థితియందుండుటచే ఒకనిధిని మనము ఏర్పరచి వారికి సహాయము చేయవేయవచ్చును.

ఈ తీర్మానమును ఆర్. శేషగిరిరావుగారు అనువదింపగా శివకంకరపిళ్లగారు బలపరిచిరి.

గ్రామోద్యోగియుల సవరణశాసనము.

అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు ఈదిగువ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

1918 సం॥రపు అక్టోబరు 5 తేదీన మద్రాసు గవర్నమెంటువారు నెం॥ 48 యన ప్రకటించిన 1894, 1895 సంవత్సరముల గ్రామోద్యోగములసవరణబిల్లు ఆనాదినుండి వచ్చుచున్న హిందూ ధర్మశాస్త్రసమృత్తమైన వారసత్వపుమాట్లాడు ంగముకలగజేయును గనుకను గ్రామములలో ఆద్యోగుల గౌరవమునకును ప్రముఖతను పలుకుబడికిని, లోప

ము కలిగించి పరిపాలనాసౌకర్యమునకు నష్టముకలిగించును గావున ఆబిల్లును ఉపపాదించుట అవసరమని ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును ఉపపాదించుచు ఇట్లునుడివిరి:—

నేటిదినిము సుదినము. అయిదవత్యము లేనట్టియు, దురదృష్టము లగునట్టియు విశేష ఆఫీసర్ల పారంపర్యహక్కులను రద్దుచేయుదలచి గవర్నమెంటువారు 1918 ఫిబ్రవరి 28 నెల 5 తేదీన 480 యు వెట్టిన సవరణబిల్లును గురించి యీ సభలో మాట్లాడుటకు నాకు అవకాశ మిచ్చినందుకు మీకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. గవర్నమెంటువారు నూతనముగా ప్రవేశపెట్టిన యీ సవరణ బిల్లులన్ని ఆనాదినుండి వచ్చుచుండు హిందూధర్మశాస్త్ర సమృత్తమైన వారసత్వపు మాట్లాడు ంగము కలుగుచు గ్రామములలో ఆ వ్యవస్థముల గౌరవమునకును ప్రాముఖ్యతను, పలుకుబడికిని లోపమును పరిపాలనా సౌకర్యములకు నష్టమును కలుగును గావున యీ బిల్లును వెంటనే గవర్నమెంటువారు ఉపసంహరించుకొనుటకుగాను ఒక తీర్మానము ప్యాసుచేయవలసినదని యీ సభవారిని ప్రార్థన చేయుచున్నాను. ఈ బిల్లులన్ని వచ్చెను ఆనర్థముల నన్నిటిని విపులముగా వ్రాసిన మహాజనుల గవర్నమెంటువారికి పంపుచున్నాము. గ్రంథ విస్తరమును భీతిచే వాటి లోగొన్నిటిని మాత్రమే వ్రాస్తున్నాము యీ క్రింద బొందుపరచెద. గవర్నమెంటువారే 1898 ఫిబ్రవరి 28 లో యీ మాట్లాడు తీసికేయుటవలన కలిగెను నష్టములను ఇండియా గవర్నమెంటువారికి రిపోర్టు పంపియున్నాము.

విశేష ఆఫీసర్ల హక్కుల యెప్పుడో యేనాడో మొదటిది, మిరాసిదారు మంజూరదారు, కులకరిణి, దేశముభి, దేశపాంధ్యాయని సెంతయో వీరిని ఘనముగా జూచుటయు వీరివలన గ్రామమునియూదీనంతయు వెలుగుకొని లూబంబులు వగయిరా తెక్కులను వ్రాయింది పుచ్చుకొనుచు వీరికష్టముల నాలోచించి బట్టియే వారివారి కుటుంబములకు తగిలటలు పుట్టుపుట్టు యినాయలనిచ్చి పూర్వపు జమీందార్లమే, మొఖాసాదార్లమే, ఆగ్రహారీకులేమి, జాగీరుదారు లేమి, మహమ్మదీయు లేమి రాజాధిరాజు లేమి యామోదించి జర్పించుటయుననాదినుండి భూముల ననుభవించుచు చిరకాలమునుండి గ్రామములో కాపురముండుటచే అనుభవజ్ఞులనుకలిగి పరులు యుక్తముగా నెరవేర్చుచు నెప్పుటికప్పు డామూలగ్రముగ సంజాయిషీ నెవరికి యెప్పుడెప్పుడు కావలసినవచ్చినను నవలీలగా నియువములమీద నిచ్చుచుండుట యంతటయు తటస్థ పడుచున్నది బొంబాయి యెలిఫెన్స్ డిప్యూటీ కాలెక్టర్ ఆంగ్లేయపండితులగు ఆండరకన్ ఎస్. ఏ. గారును హిందూ దేశ విద్యాకాఖ్యోద్యోగి యై పునకారవేతనమును బొందుచున్న మార్సిడక్ బి. ఏ. ఎఫ్. ఆర్. జి. ఎస్. దొరవారును వ్రాసిన ఆంగ్లేయచరిత్రయొక్క 10 అధ్యాయము 83, 840 పుటలల్ల ఆంగ్లేయదొరవేతనముల పూర్వరాజుల కాలమునకూడ గ్రామోద్యోగములు మంతపారంపర్యముగనుండియుల కనుపించుచున్నది. ఈ ప్రపంచములన్నియు బాగుగ గమనించి ఆనాటియును న్యాయమును సంఘక్షేమకరమును అగుటయే గాక రాజ్యాంగసౌప్త్యమునకు ప్రతిష్ఠకును మూలకందగు వారసత్వపు మాట్లాడు ంగములేనీ వుండనిచ్చి, దొరవేతనమువారు ప్రకటించిన సవరణబిల్లును ఉపసంహరించుకొనవలసిన దని ప్రార్థనపూర్వకముగా మనవిచేసుకొనుచున్నాను.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృత మయ్యెను. నిశ్చీతరువ.

1918 సంవత్సరములో ప్రచురించిన జి. బి. ప్రకారము నిశ్చీతరువ లేట్లను హెచ్చించుట అనవసరమనియు, రైతాంగమునకు భారమనియు ఆంధ్రాశాసనమునకు కారణ మగుననియు ప్రభుత్వమువారు సభకు ఈ తీర్మానము రద్దుపర్చవలెననియు ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

1884 సంవత్సరమున మనదేశమున జ్ఞానము బయలుపెడలినప్పుడు ప్రభుత్వము వారికి జ్ఞాన విచారణసంఘమును ఏర్పరచిరి. ఈ సంఘమువారు తమ నివేదికలో, గోదావరితీరమున నున్న రాజులపేండ్లవరమునద్ద ఒక్క ఆనకట్ట కట్టిన భూములను సాగుబడిచేయకు ననియు అందువలన జ్ఞానము పోవుననియు తెల్పిరి. అప్పటివఱకును ప్రభుత్వము వారికి రెవెన్యూలో లాభము లేక నష్టము వచ్చెడిది. అప్పుడు కాటన్ దొరగారిని మరికొందరు ఇంజనీరులను ప్రభుత్వము వారు పిలిచి ఆనకట్టకట్టుటకు విధానమును తయారుజేసి, పిదప ఆనకట్ట కట్టె.

ఈ కాలములలోని నీరు తమ సేవ్యములకు ఉపయోగించిన ప్రభుత్వమువారు పన్ను విధించునని, రైతులు ఈనీరును ఉపయోగింపక, వర్షాధారముమీదనే సాగుచేయుచుండిరి. ఈ నీరు వాడుకొనిన పన్ను పుచ్చుకొనమనియు, నీరు వాడుకొనవచ్చుననియు రైతులకుజెప్పి క్రమముగా చిన్న పన్ను వసూలుచేయ ప్రారంభించిరి.

నిశ్చీతరువను నిర్ణయించుట కొకసంఘము కొన్నాళ్ల తరువాత నియమించిరి. వారు మునుపటికంటె ఎక్కువ నీటి తీరువనేసిరి. తరువాత దేశమున ధరలు పెరిగినవనియు, పంటలు పండుచున్నవనియు తెల్పి ఇంకను నిశ్చీతరువ క్రమక్రమముగా వృద్ధిజేసిరి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఈ తీరువను హెచ్చింపనున్నారు. ఈతీరువను హెచ్చించిన, ప్రజలకు దుష్టరగుటచే దేశమున గొప్పఅంధోళనము బయలుపెడలెను. కావున ఈ తీరువను హెచ్చింపకుండుటకు ప్రభుత్వమువారిని నేను కోరుచున్నాను అని దువ్వూరు వెంకటేశ్వర్లుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి.

ఉప్పలూరి ముప్పారావుగారు ఈ తీర్మానమును బలపరిచిరి.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృత మయ్యెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ అధ్యక్షులు బలపాదంపగా ఈదిగువ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతము లయ్యెను.

శంకరు నాయరుగారు.

ఇండియా కార్యనిర్వాహక సంఘములో సభ్యులుగా నుండిన సర్. శంకరనాయరుగారు మన దేశమున కొనర్చిన యుప్రతిమాన నేపకై వారికి సభవారు అభినందనము లర్పించుచున్నారు.

అధ్యక్షుల ఉపపాదనము.

కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు, కొచ్చెర్లకోట వేంకటకృష్ణరావుగారు, గిరిరావుగారు, డాక్టరునాయరుగారు, కోలాచలం శ్రీనివాసరావు పంతులుగారును పరలోకగతులై నందున దేశమునకు గల్గిన అపారమగు నష్టమునకు ఈ సభవారు చింతిలుచు, వారి కుటుంబములవారికి తమ సంతాపమును, సానుభూతియును తెలియజేయుచున్నారు.

నూతన రాజకీయ సంస్కరణ ప్రణాళికలో శ్రీలక్ష్మీకుమార్ ఎన్నికలుచేయు స్వాతంత్ర్యమును నియ్యవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయము.

ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టబోవు రాజ్యాంగ సంస్కరణప్రణాళికలో నిమిదియున్న బాధ్యతాయంత మగు పరిపాలనాస్థానముగనుండుటకును, అట్టి బాధ్యతను ప్రజలచక్కగ నిర్వహించుటకును ఇండియాలో రాష్ట్రములు భాసాప్రయుక్తముగ విభజనచేయుట అవశ్యకము గావునను అట్టి విభాగము యొక్క విభజనము మాంటుఫర్డుసంస్కరణ నివేదికయందును, ఇప్పుడు పార్లమెంటు ఎదుట నున్న ఇండియా ప్రభుత్వ శాసనములోను అంగీకరింపబడియున్నది గనుకను మదరాసు రాజధానిలో ఈ తీర్మానము నున్న 11 జిల్లాలను చెన్నపురియును చేర్చి ఒక్క ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రీయముగా చేయవలసిన దని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి ఆ రాష్ట్రీయములనుండి గుర్తింపవలసిన టెల్లుబడి ద్రవ్యమునుకూర్చి సంస్కరణ ప్రణాళిక యందు నూచించిన నూత్రములు రాష్ట్రముల యొక్కయు, అందు ముఖ్యముగ మద్రాసు రాష్ట్రముయొక్కయు అభివృద్ధికి భంగకరముగ నున్నదనియు అట్టి కట్టుబడి మొత్తము రాష్ట్రీయపుమొత్తపు ఆదాయమునుబట్టి నిర్వహింపవలెను గాని, రాష్ట్రీయనిలన ఆదాయమునుబట్టి నిర్వహింపరాదనియు ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

మనరాజధానిలో ఈ తీర్మానముననున్న 11 జిల్లాలకును ప్రభుత్వమువారు చేర్చుచిన సౌతులకో ఉపసంఘము నిర్ణయించిన సంస్కరణప్రణాళిక ప్రకారము శాశనసభలో 20 మంది ప్రతినిధులు మాత్రమే ఉండునట్లు నియమింపబడినందున ఆ జిల్లాలకు ప్రాతినిధ్యము మిక్కిలి తగ్గి పోయినదనియు, ఆ జిల్లాల జనసంఖ్య రెనియ్య ఆదాయమునుబట్టి వారికి 40 మందికి తక్కువగాకుండ ప్రతినిధు లుండుట న్యాయమును అవశ్యకముననియు ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి నివేదించుచు తెలుగుజిల్లాలకు ఆ ప్రకారము ప్రాతినిధ్యము హెచ్చింపవలసినదనియు ఈ రాజధానిలో ప్రతిజిల్లాకు ఇకపురకు తక్కువగాకుండ ప్రతినిధు లుండవలసినదనియును ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఈమధ్య ట్రాక్ స్టాల్ గోల్డు లా (35 ఆఫ్ 1908) లోను 1885 సం॥రం లోనూ ఆట్టలను చేసిన మార్పులు దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల ప్రాథమిక హక్కులకు పూర్తి భంగము కలుగజేసి కొద్దికాలములో వారి బానిసస్థితికి చేరినందున ఈసభవారు ఆట్టి మార్పులను గూర్చి తమ తీవ్రమైన యసమృత్తిని వెలియజేయుచున్నారు.

(2) మరియు 1914 సం॥రము నందు గంధిగారికిని స్ట్రెట్సుగారికిని జరిగిన దని చెప్పుచున్న ఏర్పాటునుబట్టి వై సవరణలు సమంజసముగ లేవనియు,

(3) భారతీయులు పూర్ణమైన బ్రిటిషు పౌరసత్వపు హక్కుల ననుభవించుటకును నాగరక ప్రపంచమునందు భారతీయులకు గౌరవభంగము గాకుండుటకును వెంటనే వై సవరణలను రద్దుపరచించుటకు మన ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యలను తీసికొనవలె నని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

సభాకార్యాలయమున అధ్యక్షునకు వందనము లర్పింపబడి వారు పుష్పమాలాంకృతులుగ జేయబడిరి. కర్నూలు కాపురములు దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారు రాబోవు ఆంధ్ర రాష్ట్రము, ఆంధ్రమహాసభ లను మహానంది పట్టణమున కావ్యనిందిరి. వీరి ఆహ్వానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను. పిదప ప్రతినిధులయొక్క ఛాయాపటము తీయబడెను. దీనితో కార్యక్రమము ముగిసెను.

బొంబాయిగవర్నరు:— బొంబాయి గవర్నరుగారు భార్యయను ఆదివారమునాడు బుధ్ధాన్నాము బొంబాయి నగరమునండి పూనాకు వెళ్లిరి.

చాత్ర పంపిణీ

1919 సం॥ ఆగష్టు 26-వ తేదీ మంగళవారము.

కర్నూలు జిల్లా గవర్నరు	కర్నూలు జిల్లా కలెక్టరు	కర్నూలు జిల్లా సబ్ కలెక్టరు	కర్నూలు జిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరు	కర్నూలు జిల్లా సర్పంచ్	కర్నూలు జిల్లా మేయర్
కొంపూరు	81.0	77.9	1.86	80.00	22.89
కొంపూరు	79.9	75.9	1.42	18.61	16.74
కొంపూరు	90.2	77.0	0.44	18.55	16.85
కొంపూరు	8.18	76.8	0.80	21.22	18.49
కొంపూరు	88.2	76.0	0.11	17.65	16.94
కొంపూరు	91.7	82.1	...	8.68	8.00
కొంపూరు	92.0	80.8	...	11.80	11.26
కొంపూరు	93.4	72.0	1.19	18.67	18.53
కొంపూరు	96.8	78.9	0.08	11.84	9.71
కొంపూరు	93.5	78.7	...	1.66	84.7
కొంపూరు	94.2	75.2	...	8.52	14.04
కొంపూరు	96.9	78.8	...	15.68	18.70
కొంపూరు	88.4	64.7	0.05	20.81	17.02
కొంపూరు	90.0	78.4	0.86	17.12	17.22
కొంపూరు	91.8	78.8	0.11	18.48	19.18
కొంపూరు	87.0	69.8	...	6.26	7.95

వామభారతము కొద్దిగా ఉత్తరమున కిగిలింది. దక్షిణమున హెచ్చింది. ముఖములో వాయువ్యమున సుగానున్నది. మధ్యభాగమున బలముగనున్నది. ఉత్తరము సర్పాదులలో కిగిలింది. కిక్కిరింపులు హెచ్చింది. తక్కిన ఉత్తరము సర్పాదులలో చాల కిగిలింది. కిక్కిరింపులు గూడ కొంత కిగిలింది. రాత్రియున్నను తూర్పుతీరమున కొన్నిటకమున హెచ్చింది. కిక్కిరింపులు కిగిలింది. తమ తూర్పుతీరమున మృతము కిగిలింది. మట్టు లంటుట గలవు. దక్షిణపు కొనను మాత్రములేక. వర్షము మలబారులో నల్లము. సర్పాదులందు తీరమున చాల హెచ్చు. దక్షిణమున స్పష్టము. కొంత పుట్టలో 5 నువ్వులను సర్పాదులలో 2 నువ్వులను హెచ్చుగాదులో 1 నువ్వులను కర్నూలు తీరమున హెచ్చు. ఈసమయమున సర్పాదులలో నికల్లములు అంతగా కురిశవు. తక్కినతీరమున వర్షముచాలా హెచ్చుగా నున్నది.

ఎడవద్ద. బి. రాను

ఆర్కింగు చాత్రపరణ కావ్యము.

వృత్తాంతములు

కర్నూలు విధానము బాగులేకుండున తేజమునకు చాల బాధ గలుగుచున్నది గావున వెండిబంగారములపై నిండియా ప్రభుత్వమువారు రసవదలముగ దాల్చిన యధికారమును విమరణింపవలసి బొంబాయి గావర్నరు ప్రతీక కోరుతున్నది.

రెయిఫెన్సు ఆఫ్ జర్నల్స్ ఓడను స్వాధీనము చేయగోరుచు ఇండియామంత్రి తరఫున వెట్టెబడిన దళభాటుపై జరిగినవిచారణ పూర్తయై వ్యాజ్యము ద్వారా మార్చున గాన ఓడయు దానియందలి కస్తువులన్నియు ఇండియామంత్రిచే యని తీర్పు చెప్పిరి.

హిందూజాత సన్యసేవారి 1149 వ బంగారీ రెజిమెంటును హిందూజాత సైన్యమునదిగా కాళ్ళకపు పటాలముగ నుంచునంగీకరించె గావున తగిన సౌకర్యం నందు చేర్చబడుతీర్పుం చ జరిపింపవలెనని రెజిమెంటు కమిటీ కావ్యదర్శి దాక్షత్ర ఎస్. కె. మల్లిక్ గారు ఉపసభ్యులకు వ్యాసించిరి.

సర్వమహాము యూరపు ఇన్స్టిట్యూషన్ గారు కర్నూటి ఉ విద్యాభివృద్ధినిమిత్రము 1914 వ సంవత్సరమున దిద్దిన కిలకుల యాభ్యులు విరాళమున పెట్టి ఇన్స్టిట్యూట్ కళాశాలపేరు ప్రభుత్వమువారికి కళాశాలను నెలకొల్పెదను. ఆది మహా దీక్షులకే ముఖ్యముగ జరగింపబడినదయ్యి ఇతరులు గూడ చేయుకొనబడుదురు.

మోటారుబండిని ఆశాగ్రతక నడపించి ఒక మనషిని చంపిండుటకు ఆరిపురు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు ఒకనెల సామాన్య కారాగృహ వాసశిక్షమున, యా 250 ల జరిమానాయును విధించి ముద్దాయి కె. వి. మిన్నెటు మైకోస్ట్రోగ్ అపీలు చేసెను. ముఖ్యవ్యాజ్యము ద్వారా ము, వ్యాజ్యము ద్వారా ముద్దాయిగారును దళభాటుమండి అపీలు నంగీకరింప నిరాకరించిరి.

ఆగష్టు 7 వ తేదీ నాటి హిందూజాత ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనమున మోక్షానివిజ సర్వముక్తాను, ఇండియను సివిలు సర్వము, కొలొనియలు సివిలు సర్వము కలిపి ఆగష్టు 2 వ తేదీన ఈ తేజములో ముద్రాపాటును పోట్లాగానింప బడునని తెలుపబడెను. ఎచ్చటగానింప బడెనో ఇప్పుడు కీర్త్యించి బడెను. టక్సెట్టు, లాహోత్, లక్ష్మణపురి, పూసాలయం.

జూను నెలలో నులైయనియన్ నందరి కర్నూటిలో గలిగిన పోరాటములో కాదిన నైనిలు చాల ప్రయత్నముతో పోరిరి. బర్మాపై నిజమును ముగ్గానైనిలును వారికి సహాయమున రిందిరి. కర్నూటిలో 50 కుంది చురకొంది. పిచ్చుట వారు తిరిమి చేయబడిరి. కాదిన లక్ష్మణము సమగలముగ తమ వారిలో నొకడు అయిచుచుకర్నూటును గుంపుకు తమనుగొల్పెను అందులకుమెచ్చి ముఖ్యమంత్రి వారి లాత్సనామునదేని బాగుగ పరిచేసినట్లు ప్రకటనమునగునను.

"సిటీ కంప్లెక్స్" అనువాద ప్రైవేట్ కంపెనీయ కలకత్తాలోను. కర్నూటిగారు దానినికొనినవచ్చిరి. ఈ వా 1914-వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వమువారి కలెక్టు చేయబడెను. ఆఫ్టికనుండి యది బొంబాయినుండి నైసెలకు గొంపోవుచు న్నది. ఒకప్పుడది ఆమెకా నైసెలకుగూడ తీసికొనిపోయెను. ఇప్పుడది తిరుగుపూనుండి కచ్చుచున్నది. ఆరట 18-వ తేదీన 167 గురు ప్రయాణికులతో బహుళాధీనని ప్రయాణికులలో నశేకముంది బొంబాయి కొలొనలో కలిసి. వారిలో బొంబాయికి చావలయు ఉద్యోగియులు 41 గురు నైనిలు 500 లును ఉండిరి.

అదితైవుల తీవ్రపాతకాల:—అదితైవులలో నానాటికి ఊడించుచున్న కులకర్మముగవిద్యును పురుషత్వవిమరణే నుండుంది అదితైవ మహాసభకును దీని కనుబంధముగ "చేదాగమ పాతకాల" యను నొక పాతకాల 21-8-19 తేదీన ఆంగలూరు గ్రామములో స్థాపింపబడినది. ఉచితముగ విద్య నేర్పబడును. విద్యార్థులు నల్లముగ కచ్చిరి. విద్యార్థుల భోజన వ్యయములకు ప్రభుత్వము విద్యార్థులకి ధరింపవలెను. ఇంట్లు నంటవారిని ముక్తము సంఘమువారి ఖర్చులొంద ధరింపవలెను. విద్య నేర్చుకొనబడినవారు ఈ క్రింది విధానమున 1919 సం॥ నెవెంబరులో గా దరభాన్సుసంపుటల యందు— అదితైవమహాసభకును, పోస్టు ఆంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా

పొదా ననువాద ఇంగ్లీషు కలెక్షన్ 28 వ తేదీనాటి ఉదయము బొంబాయిలో బయలుదేరినది. దీనిలో కలెక్షన్లు లును, నైనిలును, అయిదుగురు క్రియాశీలమున మార్చి మున్నారు.

కె. వి. మిన్నెటుగారు, ముగ్గాపురము:— ఈనెల 18 వ తేదీ సోమవారములో జూను సాయుకాలము 8 గంటలకు గోదావరిజిల్లా స్పెషల్ డిప్యూటీ కలెక్టరువారు కలెక్షన్ కంట గోపాలరావునాడు గాన పాతకాలకు దయచేసి విద్యా గంధ మెరుగని మాలివాలిల్ల జీవించు సుంచలను (ప్రత్యా హావర్షి వా:పిల్లలకు పాతకాలకు రప్పించుచు విద్యానిబంధ నల ప్రకారము పాతకాలలో క్రమముగా విద్యగలవుచుండు టు మున్నగువానినిమాది క్రికలెక్టరువారు శుకనింది ముగ్గా లిల్లింగు నిమిత్తము 10 కెల్లెముయిని దయచేసినాడు. క్రి.వారిని తేవుడు చిరకాలజీవిగా చేయుగా! చాలమంది వందము లకు నివేకస్థులయిచువదకు చేసిరి. కె. వి. రెయ్యాయెర్.

ప్రభుత్వ క్రికటము:—ఆఫ్టికీసానము హిందూజాత కలెక్షన్ మధ్యమునకు సరిపాదుల నేర్పరచ నియోగింపబడిన కెమిషను 28-వ తేదీన కైబరుననునలో బయలుదేరినది. జన రణు గులాను పాచిగా రా సంద్య జనన దేశాకే రెంచిరి.

20-వ తేదీనాటి గాత్రీకి ముగ్గాలో విన్న విన్నదాను లాసరింప బడినది. కొంతవారు ఆఫ్టునులద్ద తీసికొనిన బొంబాయి నుకదాని వికసిని నెలియున్నది. అంగలననెట్టె ప్రమాదమును సుభవింపలేదు. 28-వ తేదీన కొంపొంది భో స్త్రాయులు కైట్లనైనిల నెలించిరి. దానివెంటనే కరువుబట్టి రి. క్రమముకలలో 85 గురు చురకొంది. ముగ్గాను లెకపురు మరణించిరి. నలుగురు దెబ్బబడిగిరినది. దారాజుకు ప్రదేశ్ యలో విన్నవిన్నదాను లాసరింపబడినది. ఆఫ్టును నైన్య మునిడిది వారిపోయినవాని కొందరును, కొలొనయొ కొంద వారును ఆమెకు ఆల్బాబుల్లై సరిపాదుల ప్రక్రియ కచ్చు చున్నారని తెలియుచున్నది.

మరణస్ఫుటి:— కలెక్షన్ పాతకాలము కర్నూటి పాధ్యాయశీతము నుంకరింది క్రి. ముదిగాజు క్రి. రాజులు మరులు గారు విమర్శనాధాపిరికిలై 14-8-19 తేదీ గురు వారమురాత్రి 8 గంటలకు ఇహలో: ను భానుభవాదులకు విడ నాడిరి తెలుపు తెలియు సులౌపకరణ. వీ జన్మస్థానము రాట్ల తాలూకా గొనసపుడి. ఉపాధ్యాయశీతము యు త్రిపురై ప్రభుత్వమున కలెక్షన్ గాధ్యాయ కదనింప దిన కొలదిదినములకే ముపాతకాల మన్ననో గాధ్యాయులు గా విమరూభ్యులు ముసలేనముమిదనకు చేసి యుగరియైచు రూభ్యులు యన్నతో పాధ్యాయ ముంకేకముతో నుండిరి. ముఖ్యమందిగల ఈ పాతకాల 140 విద్యార్థులతో రాట్ల నట్లు చేసిరి. ఉపాధ్యాయశీతములకు సహాయము కురసిరి నీట్ల నందినది. పరాత్పరదేయకుమారు వ్యవస్థాధిపేయనిగను. పట్ట భద్రునిగను, చిరాముమ్మంతునిగ నున్న వారి రూత్మకు కుటుంబమునకు కాంతినుభాగుల కొంగి ముచు గాత్రీ!— క్రికా ముగ్గావారామునకా. క్రి. ఈ కుటుంబము

కలకత్తా నికల్లవిద్యాయము:—కేమ కలకత్తా వికల్ల విద్యార్థులయపు నెకేలుసభ జానెను వికల్లవిద్యార్థులము కమిషనువారి కిపోర్ల ప్రతులను సభ్యులకు పంచివెల్లు విమరూమై నె నెలువారు గవర్న మెంటువారికి వాసిరి. దానికి నాడు జవా బువ్రాసిరి. ఆ జవాబును రిప్లైగాను చుచిరి. క్రమము లేకపో వుటవలన పంచివెట్టలేదనియు పీయూని ప్రభుత్వమువారికి క్రమము చేరుకరకును బహిరంగ పరచువాడె దయ నియమము కలదనియు వారు తెలిసిరి. ఇది చాల ముఖ్యవిషయముగాని దీనిని ముందుగ ప్రకటించుటకు భారత వ్యవహార కార్యదర్శి తో క్రిత్యేకపు పేర్పాటుల చేసిరి. రిపోర్టుకు ప్రకటించిన మంటనే వికల్ల విద్యార్థులకు సభ్యులకు ప్రకటించు పువెరకు. పాలకులు దేశాన్ని వికల్లవిద్యార్థులకు పుల్లిల సామాన్యకా సనసభలో ముందునెలలో క్రవేకే పెట్టుదురు. విల్లును నిర్మించు టకు పూర్వము సిఫార్సులకు చర్చించుటకు నె నెలువారు ఆక కాళమును కోరుచున్నారు. నె నెలు సభ్యులకు కెమిషనువారు విచారింపి సాత్వమున్న పుస్తకములు అందిన ఆరమునకులరర కను విల్లును ప్రదేశ్ పెట్టకూడదని వారు తెలిసిరి. కెమిషను వారి రిపోర్టుకు మోదించుటకును నె నెలువారికి తెలుపు విమ రణు లిక్కానములను నిర్ణయించుటకు ఒక సంఘము ఏర్పడెను.

విదేశ తంత్రివార్తలు

(రైతుకు ప్రత్యేకము)

ఇంగ్లాండు

సమైక్యతలను నిషేధించుట.

లండను, ఆగస్టు 24:—ప్రేమ యూనియను ప్రధాన సంఘ స్థాయివర్గమువారు మూడు మాసముల నివేదికములను ప్రకటించిరి. అట్లెల్లముగారి సంకీర్ణముతో నివేదికము ప్రకటించబడినది. ఈ వర్తమాను నవంబరునెల మొదలు 1920 వ వర్షము మొదలవరకును చాల విషమస్థితియను కన్పడకయును కలుగునట్లున్నది. ఈలోగా పనివారము వివేకమును తెచ్చుకొని పనిచేసినగాని యిగత తప్పుడు. అనవసరముగా సమైక్య కట్టి చాల ధనమును దువ్వెయి మొనరించిరి. కొన్ని సమైక్య కట్టు కేవలము రాజకీయసంబంధములు. అట్టివి ఫలముగ కుట్రా లేకవిప్లవముక్రింద పరిణమించుటయో కలుగుటయోతి. ఈసమైక్యకట్టువలన ధనికులకు నష్టము కలుగుటలేదు. వీధులకే నష్టముకలుగుచున్నది. ఇట్టివోదారతనువారు వీధులనుకాపాడినారు. తేనివో అధికారమును త్యజింపవలెను. ఈసమైక్యకట్టువలన నిర్మాణము పీడించును. అన్నివస్తువులకును ధరలు పెరుగును. యుద్ధముగిరినది. వాణిజ్యమునందు వివిధదేశములకు జాతీ ప్రబలముగా నున్నది. మనకు ఆహారపదార్థములును అవసరపదార్థములును ఇతరదేశములనుండి రావలసియున్నది. అదేశములలోని వర్తకులవై మన దొరతనమువారి కధికారములేదు. ఆ దేశములనుండి మనము తెప్పించుసరకులకు బదులుగా మనము వారికి సరకుల నియ్యవలెనుగాని నోట్ల నిచ్చిన, పనికి రాదు. దేశ వల్లకల్లోలముగ నున్నదనువిషయమును పనివాండ్ర సంఘములన్నియును బాగుగా గమనింపవలెనని నివేదికమునందు వ్రాయబడినది.

దిగుమతుల నిరోధించుట.

లండను, ఆగస్టు 24:— బ్రిటిషుదేశమునందలి పరిశ్రమలకు కాపాడుటగాను విదేశముల సరకులు తక్కువధరలకు బ్రిటిషుదేశమున విక్రయింపబడుటకు నిరోధించుట కధికారమును బడులుట కొక చట్టము త్వరలో పార్లమెంటు సభలో నుపసాదించబడునని ప్రేమబోద్దవారు ప్రకటించిరి.

వైమానికుల గౌరవించుట.

లండను, ఆగస్టు 24:— ఆర్మీకి విమానములకు ఆ మొరొకట వెళ్ళి వచ్చిన వారి కందరికిని బిరుదము లియ్యబడినట్లు గతేలులో ప్రకటించబడినది. కెప్టెన్ స్కాట్లగానికి సి. బి. ఇ. బిరుదమును తక్కినవారికి క్యాపిటెన్ నియ్యబడినది.

గోలియతుపిమాసము

కాసాబ్లాంకా, ఆగస్టు 24:—ఈ విమానములోని వారు కొందరు సుంద్రులను బడి చనిపోయినారు వార్త సభ్యులు గాదు. అవిమానమునకు నష్టముకలిగినందున నది దాకాకుట్ర లేమన దిగజలకు వచ్చినది. అది యొకప్పు గావున. స్పెన్సర్ తి జారు నీవెంచుచున్నగాన నావిమానవార్త తెలియుట కాలవ్య మైనది.

మరణము.

లండను, ఆగస్టు 24:— లాస్ టెన్ని నుఅటలో నిపుణుడగు హెచ్. ఎల్. డి. పాల్ గ్రాగు నెల 21వతేదీన బ్రాడు ట్వెయిన్లలో చనిపోయిరి.

చదువుగనలు

లండను, ఆగస్టు 24:— దిగుమతి చేయబడిన చదువుకు శుభ్రతకును అన్నివర్గాధిపతుల గమనిక కొనుటకు 40 అక్షరాల వైట్టబడితో నొర్రా త్రసంఘము శీర్షనకుటకు అంగ్లోవెల్షును అయిల కేతనీవారు నిశ్చయించిరి.

బెరోపాలో యూదులనిలి

లండను, ఆగస్టు 24:— బెరోపాదేశమున యూదుల స్థితి చాలదుర్భరముగా నున్నది న వెల్లవేలమంది వేలవేలకు పట్టదలసియుండును. వెల్లదలవారిలో బహుకొద్దిమందికి మాత్రమే రివెన్యూలకులవలన నలకు లావుదొరకును. ధనకులకు బెరు, పుణలకును, పనివాండ్రకును ప్రాత ప్రయియ్యబడును.

అస్పృశ్యుగారు.

సాధ్యమైనంత త్వరలో అస్పృశ్యుగారు మరల పార్లమెంటు సభకుందు ప్రవేశించ గోరుచున్నాడు. వారివెంటనే తక్కిన వెనకటి మర్మలందరూ గూడ ప్రవేశించగలరు. వార్డుల పోటీకేందుటతో ప్రజలవాంఛిక మీదేగలను. ప జ్ఞాంతరప్రభుత్వ మేర్పడ గలదగు యాధిగా తెలిసినదగు ఎడింబరో యూనివర్సు న్యూను అను స్కాట్లందు రాడికలు ప్రతిక ప్రకటించినది.

ఇండియాస్వాతంత్ర్యము

బొంబాయి ఆగస్టు 24:—పూర్ణ తంత్రివార్త:— కల్యాణగారు లండనునుండి "కేసరీ" ప్రతిక క్లిప్తు తంత్రి నిచ్చిరి:—జాతీయ పాఠశాల వారుల సాంఘిక సమావేశ మీసల 18-వ తేదీన వార్తాసంప్రకారం జరిగెను. సాధ్యమైనంత త్వరలో భారతీయులం బ్రిటిషువారి యాక్రమణమునుండి తప్పింపవలసినదని కోరుచు నాంధ్రాప గా గాంధీయందొక తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టిరి. బహుళసంఖ్యాకులగు భారతీయ ప్రతినిధులను, బ్రిటిషు ప్రతినిధులను గలసి నెమ్మదిగ నేది యోయియేర్పాటు చేసికొనవలయునని యతి కు చెప్పెను.

యవరాజుగారు.

మ్యాచెట, ఆగస్టు 24:— మ్యాచెటనందు మేయరుకు ప్రధాన మంత్రియను స్వాగతముయ్యగా యవరాజు గారు పరాను భావయందు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. 22-వ మ్యాచెట పటాలము ప్రాప్త్యదేశమునందు బాగుగా పని చేసినని స్థాపించిరి. మ్యాచెటవారి సంగిన స్వాగతము వారికి గాజుటలుంబ మునందు సహజముగ పిరకాలమునండి గల అధికారు రాగము ను బాగుగా స్పష్టపరచినదని నుడిసిరి.

ప్రాణు

బనతు విషయము.

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 24:—బనతును దుమేరియా వారా క్రిమింపజలచు చున్నట్లు నెయ్యవారు కేంకిం చున్నార. కాన దానినిబాధ్యుమేరియా వారికి వ్రాయుట కున్నర సభ వారు నిశ్చయించిరి.

జర్మను గూఢచారివై కేసు.

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 24:—ఉచచారికలకు గా వెనకవ్య ను జర్మనులకు వట్టియిచ్చిన క్వినిన అనువాని ప్రాప్త్యసగర మునందు విచారణచేయ నారంభించిరి. వానిమీద మరి వెక్కిరి నేరములుగూడ మోపబడినవి. చాలరహస్యములు వెల్లడియగునని తెలియుచున్నది.

హంగరీకభుత్వము.

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 24:— హూవరుగారి వాఙ్మూలముకు వినిపియుట ఉన్నతసభవారు బుడాపెట్టు నందలి మిత్రమండలి ప్రతినిధుల కొక తురివార్త నంది దానివెంటనే హంగరీకభుత్వమువారి కంద జేయగోరిరి. అతంత్రీవార్త యుండియున్నది. ప్రస్తుతప్రభుత్వమువారు రధికారము గలిగియుండునందు లక్ష ము మిత్రమండలివారు హంగరీలో కా క్యేత సంధినిసరించు కొన జాలరు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ప్రజానుతిని స్థాపింపబడలేదు. ఇకేయనైనికాధికారుల సహాయమున కొలదిమంది రక్షకభటులు బలవంతమువై నీప్రభుత్వమును నెలకొల్పిరి. ప్రభుత్వాధికారి ప్రపంచమున కంతకాల మిట్టిభూరిపిచ్చు తెచ్చివెట్టిర వాపుబుద్ధు కుటుంబము లోని వాడు. ఈప్రభుత్వమువారితో నొనరింపబడు సంధి కాక్యేతముగ నుండజాలదు. తాను ప్రజావాక్య జనకు బద్ధుడగుచు అన్ని ద్యూతుగా రనుచున్నాడు. కాని అతని యాజమ్యము: నే ఎన్నికల జరుగుచు గావున మాకానూచన ఎంత మాత్ర ము నచ్చలేదు. అందుచేత యూరపునకు కాక్యేతసంధి సమకూడవలయున్న ప్రస్తుతాధికారి తనతదవికి రాజీనామా నీయవలయును. ప్రజాపాలింభ్య ప్రభుత్వ మేర్పడ కొనబడవలయును.

బుడాపెట్టు, ఆగస్టు 24:—మిత్రమండలి వారంగీకరింప నందు అన్నిద్యూతుగారును అతనిప్రభుత్వమువారు రాజీనామానిచ్చిరి.

జర్మనీనుండి బొగ్గు.

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 24:—జర్మనీనుండి బొగ్గు కచ్చుట ప్రారంభమైనదిగాని పనివాండును బండ్లను తక్కువగాను

దుటచే బొగ్గుగూడ తక్కువగానే కచ్చుచున్నదని సంఘము వారికి మంత్రీ విన్నవించెను.

జర్మనుల సంధినిబంధనలు.

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 24:—సంధివరకులను జర్మనులుం ఘించుచున్నారని మార్షలు ఫాకుగారు ఉన్నతసభవారికి తెలిపిరి. సంధివరకులు స్థిరపరపబడువరకును జర్మనీలో నుండు సట్టాక సంఘము నచటికివంపుటకు సభవారు నిశ్చయించిరి. విమానసామగ్రిలను జర్మనులు విక్రయింప గూడరు. ఇదివర కట్లు విక్రయించినవో నానామ్యును మిత్రమండలివారి కిచ్చి వేయవలెను. జర్మనులు రహస్యముగా చాలరహస్యములను దెన్నాక్కతుల సంపుచున్నట్లు తెలిసిదని ఉన్నతసభవారు వ్రాసిరి నెల్వీయకు విభజించుటకు జర్మకు ల్యంకరము కలిగింవడంద చూచుటకు ఫెల్పుబర్గకు కమిషనరుకు పంపుటకు నిశ్చయించిరి.

ఉన్నతసభ.

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 24:—బుడాపెట్టు వియన్నా, వార్తామున్నగు పట్టణములను చూచినప్పటి హూవరుగారు రచటి విశేషములను సభవారి కెరిగించిరి. అన్నిద్యూతు జోసెపును హంగరీనుండి వెడలగొట్టరలెను. హోఫ్సుబర్గకు హంగరీ దొరతనమున కభ్యుత్పదగుటవలన చాలసాని కలిగినది. దానివలన మధ్యదేశమున మరల బోల్షి విక్రములు చెలరేగిరి గాన సభవారు వెంటనే పనిచేయవలెను. దుమేరియావారింకను హంగరీనుండి ఆహారపదార్థములను బలవంతమున రుమేనియాకు గొనిపోవుచుండుటవలన హంగరీలో చాల దుస్థితి కలిగియున్నది. కాన బుడాపెట్టులోని మిత్రమండలి నైనికప్రతినిధులు సాధ్యమగువో వెంటనే ఏజెంట్లను పంపవలెను. ఉత్తరనైలీషియా స్థితి మిక్కిలి పాడుగా నున్నది. మిత్రమండలివారు దానిని వెంటనే ఆక్రమించుటయే గత్యంతరము. టెన్సెను రాష్ట్రమును పోలండునకు చేర్చుటను పనిచేయుటలేదని అచటిగనుల పనివాండు సమైక్యకట్టిన హూవరుగారు తెలిపిరి. నైలీషియా కొక సంఘమును పంపుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఆ సంఘమున పోలండు, జర్మనులు గూడ నుండురు. మిత్రమండలి వారందరిచేతను జర్మను సంధి స్థిరపరపబడువరకును అసంఘము వారచటనుండి మిత్రమండలిపక్షమున పరిపాలించెదరు.

ఇటలీ

వైమానికుల మరణము

వియన్నా, ఆగస్టు 24:— అస్పృశ్యు విమానకాలయందు విమానము ప్రేలుటచే నలుగురు ఇటలీ వైమానికులు నిన్నున చనిపోయిరి.

జర్మను

జనరలు మేకెను సేన.

బెర్లిన్, ఆగస్టు 24:— ఈ సేనలో మొదటి భాగము వియన్నాకు వచ్చినది. జర్మనీకి వెళ్లుచున్నది. మరి 50 వేల మందియు వెకిననున వెనకకచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది.

జర్మనుదేశ వ్యవహారము.

వీరురు, ఆగస్టు 24:—పార్లమెంటు సభలో నేడు రాజ్యాధ్యక్షుడు క్రియాజులు చేసెను ఎబర్టుగారు వచ్చిర పుకు వారికి నైనిక మర్యాదలను జరిపి వారు సభకు దయచేసి వెంటనే సంగీతమును పాడిరి ఆ ముదిరమును పువ్వు చులతో నలంకరించి సభామందిరము ప్రజలతో కిక్కిరిలాడుచుండెను. కార్మికులు నేరజేసి దేశమును పుష్పాపితర చేసెనలయునని వారు తమముఖవ్యాసములలో చెప్పిరి. వారికి వార నసారాలోనికికచ్చిగూడ మాట్లాడిరి ప్రజలు వారిని చూచి తమ కుంతానామయ ప్రకటించిరి. ప్రజలు వారిని గిరిమును పాడిరి.

పార్లమెంటు సభ్యులలో విశేషకృతచరణులకు మామటకు మాత్రసంఘముకటి నియమించిరి. దీనికే హెచ్. డి. డ్యూకు అధ్యక్షుడు. యుద్ధమునకు ఎవరు కారకులో నిర్ణయించుటకును మరియొక సంఘము నిర్మితమయ్యెను. దీనికి డెమోక్రటు పీఠుసను అధ్యక్షుడు, స్పాను ఉపాధ్యక్షుడు.

హంగరీ

హంగరీలోని యెన్నికలు.

బుడాపెట్టు, ఆగస్టు 24:—ఎన్నికలకు సంబంధించిన విల్లును నేడు మంత్రివర్గమువారు చర్చించిరి. నెవ్వెంబరు 20 వ తేదీన ఎన్నికలు జరుపుటకు వారు నిర్ణయించిరి. దీనివిషయమై మిత్రమండలివారితో క్రిధానమంత్రి యాచించును.

సప్తమాంద్రమహాసభ

వశంసానవరత్నములు.

(వీరింతెట్టి నాగేశ్వరరావు, వాణియవిద్యార్థి)

ధర్మదేవతాప్రశంస.

శ్రీ దేవిపుట్టిల్లు కవళివాసేడు దా
రిత్యదేవత వివరింపవలెను
భారతీవాసమే పరిగినదేశంబు
వోరు విద్యలనెల్ల గొనగవలెను
విశ్వకర్మకు దేవ విబుధుల నిలయమై
పరవశువస్త్రముల్ బడయవలెను
సర్వావధులకును జన్మభూమియగును
మెరమందులకునోరు దెజవలెను
కురుల్ పల్లెవల్ గుగుణరాసుల గన్న
ధీమాత పండయై దీనయయ్యె
అనాటివైభవం బక్కటా చూడగా
వాణివారలు నీటి మూట లైరే?
గీ. కాలమే భారతీయుల కర్మమొక్క
ధర్మదేవత నెచ్చట దానినావు?
దయయు, సత్వంబు, ధర్మంబు, తగులబడియె
మాదు కత్తులు మాకిచ్చి మాన్యప్రభు
నిత్యకల్యాణభావ! యో సత్వదేవ!

అగ్రాసనాధిపతిగాడికి స్వాగతము.

గీ. ఆంధ్రోద్ధృత మను మహామంత్రి రాజము
ప్రచురించు ధీరస్వాగతంబై
స్వాగతమునీడి మీ వాణియొద్దకై
పాటుపడెడు దేవ స్వాగతంబై
భావనుసేవించి భావముల్ తెలియచ్చ
ప్రతినబూనినవీర స్వాగతంబై
జననిసేవకు చెరసాల కేగినయట్టి
పావనాత్మక, నీకు స్వాగతంబై
మాతృబుణము దీర్చ మానభాగధర్మకు
పదవిజొందినయన్న స్వాగతంబై
గీ. స్వాగతముఆంధ్ర ప్రభుదా! స్వాగతంబు
స్వాగతముదేశభక్తుదా! స్వాగతంబు
స్వాగతంబయ్య మానేత! స్వాగతంబు
స్వాగతము సర్వోత్తముడ! సుస్వాగతంబు.

ఆంధ్రమాతృప్రశంస.

గీ. వార్తల, పత్రాల బాహువ్యాసము వ్రాసి
కరపెత్తనము జేయు ఘనదాకండు
దొరలకు దెలిసిన బిరుదుపోవుకొ? యంచు
గోడచాటున దాగి కూయునొకడు
మాధ్యమభలలలోన మాట్లాడినంతే
నేనెనాయకుడంచు నిల్లనొకడు
సభలయందున చాలచక్కగా వాగుచు
కార్యకూరతయన్న కాలుద్రిష్టు
గీ. దొంగభక్తులచందాన గ్రహి గాక
జన్మభూమికి మేల్వేయ జంతులేక
కార్యమామున కేగిన ధీరుడు హరి
సర్వ ఉత్తమరాయచే సభకు లెద్ద
యయ్యె నీ కేమి లోటమ్మ ఆంధ్రమాత
గీ. శ్రీకైలకోటమ్మ సింహాభ్యుగియలచే
జెన్నారయన్నట్టి నీను యెద్ది?
పావనంబా కుంగభద్ర, గౌతమి, కృష్ణ
వాహినీల్ ప్రవహించు గోవా మెద్ది!
శ్రీవాణిపత్మవిశేషంబు డలవాడు
నిలిచి గైతను జెప్పు నిలమమెద్ది?
ఆంధ్రభాజాభిఖ్య డవ్వదిగజవి
ధీరులు పుట్టిన దేశమెద్ది?
కామదాస, త్యాగరాయ, భక్తుల గాంచి
యనయంబునుబలిత్ర మైనదెద్ది?
గీ. పోతన, కళ్యాణాదిక పుణ్యతముల
సకలకర్మయోగులను శాంతిమార్గ
వైసవారల గన్నట్టి యంబ యెద్ది?
అట్టిని నన్నెక్కడ కలగొ? యాంధ్రమాత.
గీ. తెలుగుబాసకు వన్నె దెచ్చిభీరుండు
కృష్ణరాయం డెట కేగినాడో?

రణరంగముననుమా ర్థాండుడైమండు ప్ర
తాపదుండ్రుండేద దాగినాడో?
అతిపరాక్రమకాలు లైసంగారాయ
వేంగళరాయ లేవీధిజనికొ?
వెలమరెడ్డికప్ర వీరప్రభువు లంద
రేయిలారల్ మేల బోయినారో?
కారాగృహమునందు జేరినరాజుల
రాజ్య మేలించిన ప్రాధులైన
గీ. తిమ్మరాజ్య యుగంధర తిక్కనాది
మంత్రివలనయ్య లెట్లుగా మాయమయిరి
వారివలె పేరుదెచ్చెడి వార లెవరొ?
యంచువిలపించెదే? తల్లి! యాంధ్రమాత.
గీ. శిల్పకామ్యమునందు కీతి వేరుగన్నట్టి
నాగజత్తు ప్రభుకు లేగ దివికి
పోర గెల్వనకునై ముండమోసినయట్టి
భద్రతిక్కన భార్య గానరాదు
మానరక్షణకుగా బ్రాణంబులను వీడి
వల్లమ్మ రుద్రమ్మ మహి దొరగిరి
కవయిత్రయై పుట్టిభువి గీర్తిగన్నట్టి
మొల్లయేగెనుగా! మోక్షమునకు
పాశ్చాత్యులందరు వన్నె నెన్నినమంచి
రత్న కంబళములు రాలిపోయె.
గీ. పట్టువాణిజ్య మంతయు భగ్గువయ్యె
నింట జేయు పరిశ్రమల్ మంటగలిసె
కుదను చెకుముకిరాజైన దొరకవయ్యె
నయ్యె మిగతి యిట్లయ్యె నంచు మదిని
యడలబోకమ్మ మము గాంచి యాంధ్రమాత.
గీ. నీగర్భమున బుట్టి నీశీరముల గ్రోలు
మంచకాకిని చింతించకమ్మ
నీకుభక్తులమని తోకకై శ్రమబొందు
ద్రోహులకై నీవు రోయకమ్మ
నీకుమారులు నేడు నిరసింపబడిరంచు
మదిలోన భేదంబు మానుచుమ్మ
పూర్వకై భవము గోల్పోయితి నని తల్లి!
కంటగన్నీర్లు గార్చకమ్మ
గీ. రత్నగర్భముగల్గిన రాణివమ్మ
కష్టములు కలకాలము కాపురంబు
నేయబోవమ్మ జయమెట్టిగోరమునుమ్మ
దొరడిల్లుము తల్లిగో వీరమాత
అఖిలసజ్జనమతపూత ఆంధ్రమాత.
సభ్యులకు విజ్ఞాపన.
గీ. అయిదారు వర్సరా లాంధ్ర రాష్ట్రమునకై
బడినకష్టములు నిష్ఫలములయ్యె
నిర్బంధవిద్యకై నిరుపముల్ విజ్ఞాప
నములు చేసినగుడ నాస్తియయ్యె
సర్వకళాకాల స్థాపించుటకుచేడ
గటకటా యదిగుడ గలుగదయ్యె
మాభివ్యంగ్యవృత్తి మన్నింపుడని చేడ
సంతతిలినిమించి సాకుటయ్యె
పాలసాలాపముల్ ప్రభుల కరిగించు
నాయక నోళ్లను మాయుటయ్యె;
గీ. అన్యవైద్యులకాశుప ట్టంగవలె
నంచు విలపించుచుండే మీ యాంధ్రమాత
మాతృబుణమును దీర్చు దో మాన్యలార
ఆర్యసంతతిపునలార!! ఆంధ్రలార.
శ్రీ యిలకు మోచ్చరిక.
గీ. వెలమవీరుల మంచు విజ్ఞవీరిన లేదు
కాల మేలెంచెను ఔత్తమునకు
రెడ్డివీరులమంచు రేకెత్తిననులేదు
కాలమేలెంచెను ఔత్తమునకు
కమ్మవీరులమంచు రొమ్మగ్రుద్దినలేదు
కాల మేలెంచెను ఔత్తమునకు
నాయకాగ్రణులమంచు వ్రాయ లాభములేదు
కాలమేలెంచెను ఔత్తమునకు
గీ. పూర్వవైభవమును జూచి పొంగవలదు
గొప్పసంతతివా రంచు కులుకవలదు
ఔత్తధర్మంబు సాకెడు సమయ మిదియె
భవ్యులార! యో యాంధ్ర ప్రభువులార!

అ. పేరనార్యకవి గారు.

క. శ్రీకల్యాణగుణాకరుండు మజనక్షేత్రంకరుం దాత్రితా
నీకత్రాణపరాయణుండు త్రిజగన్నిర్మాత మిక్కిపు ప్ర
త్యేకాంధ్రాభ్యుదయరాష్ట్రముకలగగదీవించినప్రేమచే
నాకల్యాణముమాతృభూమికి స్వరాజ్యప్రాప్తిచేహుచ్చరిక.
గీ. భారతీయుల కెల్లను ప్రబలమైన
దేశభక్తిని యుత్తిని ధీబలంబు
కార్యకూరత్యమును సహకారభావ
ముల నొసంగియు దేవుడు ప్రోచుగాత!
గీ. భారతీయులకొక్క చేకూరుగాత
భరతమాత స్వతంత్రయై పరగుగాత
ఆమెపుత్రులకు స్వరాజ్య మబ్బుగాత
బార్జిభూవరు రాజ్యంబై జరుగుగాత!
గీ. ఆంధ్రజనుల పురోవృద్ధి కనువుపడెడి
మార్గములనెల్ల జర్పించి మరియువారి
కొరకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము గోరెంచి
యుద్ధవంబైన దిద్ది యాంధ్రోద్ధయంబు.
గీ. ఇట్టి యాంధ్రోద్ధయమునకు నీత్యుండు
విజయమొనగూర్చు గావుత భిన్నభావ
ములను విడనాడి మనయాంధ్రపుత్రు లెల్ల
కార్యసాధనకు గడంగ గలరుగాత.
గీ. దేశసేవయే తమ దినకృత్యమని యెంచి
అనయంబు కృషిసల్పు నాంధ్రులార
భాషాభివృద్ధికై పడరానియిడుమల
బడుచు నుండెడి మహాప్రాజ్ఞులార
ఆత్మగౌరవమే ద స్థనయంబు బురికొల్పు
దేశసేవయేనయ్య ధీరులార
రాజ్యాంగమున స్వధర్మము నిర్వహింపగ
దివిరెడి రాజనీతిజ్ఞులార
తే. భావలనుబట్టి వేర్వేరుభాగములుగ,
దేశవిభజన సల్పిన తీరుజనుల
కష్టములటంచు మది నెంచగల్గిస్తే,
సజ్జనాభి కొనుం డిదే స్వాగతంబు.
గీ. దూరదేశంబును జేరవచ్చుటచే జ
నించుకష్టముల సహించినారు
కార్యభాగములెన్ని కల్గియుండిన గాని
వాని లెక్కింపక వచ్చినారు
ఆహ్వానపత్రిక నతిగౌరవంబుగా
నెంచిమమ్ముల నాదరించినారు
సోదరభావంబు సాదరంబుగ బూని
వచ్చి దర్శనము మాకిచ్చినారు
తే. ఇట్టిదేశాభిమానుల కిట్టిభువల
కిట్టిహితులకు స్వాగత మిదిగో మాన
పర్యటం దున్న లోపముల్ పాటిగొనక
నిందుమనములతోడ మన్నింపుడయ్య.

మారకపు విధానము.

మాంటెగు గారి మారకపు విధానముకలన హిందూజాత
స్థితి చాలనివమించినది గనుక మెటనే దానిని శుద్ధముగబో
ధింపవలసినదని బ్రెమ్మెన్సెట్ ఇండియాకమిషన్ కలనముగ వ్రా
యచున్నది. మారకపురగ నిరంకిరము మారుచుండుటకలన
ఇండియా కమిషన్ కలనముగ వ్రాసెను గలుగునని అది
తెలుపుచున్నది.

లేఖకులకు సూచన

కాగితముయొక్క రెండుప్రక్కలను, గొలుము
కట్టుతోడను, కనబడని శిరాతోడను, పెన్నిలు
తోడను వ్రాయబడు వ్రాతలు క్రకటింపబడవు.
బొంబాయికాట్టలమీది జలుగు వ్రాతలు అంగీకరింప
బడవు. [ఆం. క. సం.]

మోహిని జైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు
టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును.
వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు
జేరును. నువాపనగలిగి యుండును. 0-12-0
అమృతాంజనము దీపో - బొంబాయి, మద్రాసు

NAINITAL, August 25.
Mr. P. Wyndham, Commissioner of Kumaun, and
Mr. F. Lead, Chief Conservator of Forests, are appointed
members of the United Provinces Legislative Council.
OJTAOMUND, August 26.
The minor Nawab, Junagadh Amir Shiek Mahamad,
and Mr. Blanden, Tutor and Guardian, have arrived here
and are staying at Jaining Villa.

World's News.

(Reuters's Agency.)

Central Europe.

Mr. Hoover's Investigation. Discussion in Supreme Council.

LONDON, August 22.
PARIS.—The Supreme Council to-day discussed questions of Central Europe, Silesia and Hungary.

Mr. Hoover, who has returned from a tour of investigation in Budapest, Vienna and Warsaw, urged, as regards Hungary, that the Conference should compel the departure of the Archduke Joseph. He insisted that the "coup d'etat" whereby a Habsburger had become the head of the Hungarian Government had done the utmost harm. It had again stimulated Bolshevism throughout Central Europe, and immediate action must be taken. Mr. Hoover represented that the economic situation in Hungary was very unsatisfactory, as the Rumanians were still requisitioning foodstuffs and sending them to their own country. He asked the Allies to send agents to the Rumanian border to prevent the export of food from Hungary to Rumania. Consequently the Allied Military Mission in Budapest is authorized, if feasible, immediately to send agents suggested.

With reference to Upper Silesia Mr. Hoover declared that the situation in the country was so bad that the only solution was Allied occupation. In the Duchy of Teschen Polish workers refused to work the mines unless the Duchy was given to Poland. It was decided to send an inter-Allied Commission to Silesia comprising Polish, Czech, and German delegates. The Commission will remain in Silesia and control the country in the interests of the Allies, during the holding of plebiscite in Upper Silesia, which takes place as soon as possible after the ratification of the German Treaty by all the Powers.

England

Industrial Outlook.

A Tragic Period. Trade Union's Warning.

LONDON, August 24.
The quarterly report of the General Federation of Trade Unions contains a warning by the Management Committee, signed by Mr. Appleton, which says that the period between November and May next will be a fatal and perhaps tragic, unless sanity returns and production increases. An avoidable strike has been precipitated and Union funds needlessly dissipated. Some strikes are of distinctly political origin. Political strikes must either fail or end in revolution. They are not against the capitalist, but against the community. It is not the capitalist who suffers but the people. Against such strikes Government must protect the people or surrender their functions. The effect of such strikes is to decrease production and increase the price of all commodities. In view of the national situation and the possibility of a grave shortage, it is imperative that Trade Unionists should face the facts, namely, that the war is over, that competition between nations is in forceful operation, that food and raw materials must be brought from countries over whose merchants our Government has no control, and that these commodities must be paid for with goods, not paper.

Precautions Against Dumping. Proposed Legislation.

LONDON, August 22.
With reference to Mr. Lloyd George's statement in Parliament on the subject of trade policy, the Board of Trade announces that legislation will be introduced in autumn for the protection of goods manufactured in Great Britain and Ireland against dumping, by taking power to prevent sale in this country of similar goods beneath their price in the country of origin and to enable the Board of Trade to check any flood of imports, for instance, from Germany, that might arise from the collapse of exchange, so disproportionate to the cost of production in the country of origin as to enable the sales to take place in this country at prices altogether below cost of production here. A limited number of unstable key industries will be scheduled, the products of which will be prohibited from importation here on license. Pending legislation, a general license under prohibition of import proclamations will be issued by the Board of Trade, having effect from the 1st September, 1919 and authorizing importation into the United Kingdom of all goods with numerous exceptions, including all derivatives from coal tar capable of being used as dyestuffs, other dyes, synthetic drugs, including antiseptics, optical glass, including lenses, scientific glass ware, gas mantles and other chemical products.

Mr. Asquith.

Seeks to Re-enter Parliament.

LONDON, August 23.
The leading Scottish Radical newspaper, the "Edinburgh Evening News," learns, on the best authority, that Mr. Asquith will seek to re-enter the House of Commons at the earliest possible moment. "The re-appearance of the ex-Premier, followed possibly by other ex-Ministers," says the paper, "will see the evolution of what is now strongly desired, namely an alternative Government."

Honour for Atlantic Fliers.

LONDON, August 23.
The "Gazette" announces a number of decorations in connection with the Trans-Atlantic flight of the R. 34. Captain Scott receives the Commandership of the British Empire, and Captain Maitland and other officers, the Force Cross. The ratings are also decorated.

Jews in Europe.

Dr. Weizmann on their Condition.

LONDON, August 23.
The Zionist leader, Doctor Weizmann, addressing the Council of the English Zionist Federation, said that the Jewish situation in Europe was so bad that they must prepare for the immigration of thousands into Palestine, but the country could only accommodate a fraction of those wishing to enter during the next five years. Priority would be given to those bringing labour, skill and capital.

Mr. H. L. Doherty.

LONDON, August 22.
The death is announced, at Broadstairs, on the 21st instant, of Mr. H. L. Doherty, the great lawn-tennis player. His recent illness was aggravated by the strain of war service.

West Lothian Oil Works.

LONDON, August 23.
The Anglo-Persian Oil Company has offered to form a new company, with a capital of £4 millions, sterling to buy five great oilworks in the West Lothian Shale-field for the purpose of refining imported oil.

Russia

Reconstituted Russia.

N. W. Government Formed. An Official Declaration.

LONDON, August 22.
Reuter learns that the newly-established North West Russian Government will shortly issue a declaration of policy containing the following principles:—The Government will be formed in agreement with the representatives of the Allies and united with the Government of General Koltchak. It declares decisive war against Bolshevism, complete equality for all citizens, and civil liberties are guaranteed. The new Constituent Assembly is to be convoked immediately. Different nationalities are to form part of a United Russia on a federative or autonomous basis. The administrations of Zemstva and Municipalities are to be organized on Democratic principles. The agrarian question is to be solved by the Constituent Assembly, and until then land is to remain in the hands of the rural population. An eight-hour working day, Government control over production, and regulations for safeguarding labour are to be introduced.

General Gough's Proclamation.

LONDON, August 21.
A telegram from Helsingfors states that General Gough is distributing in Petrograd by aeroplane a proclamation addressed to the citizens announcing the formation of a "popular democratic Government" in North Western Russia. The proclamation adds: "It is our duty to save you from Bolshevik tyranny and to feed the population immediately the city is freed, for which the great naval victory at Kronstadt has cleared the way."

Naval Battle at Kronstadt.

Disabled Russian Cruisers.

LONDON, August 23.
HELSINGFORS.—It appears that the Russian cruisers "Aurora" and "Bayan" were also put out of action in the recent fight with the British at Kronstadt.

In South Russia.

A Ghastly Story.

LONDON, August 22.
Reuter's correspondent in South Russia gives an account of an eye-witness of the scenes at Kharkeff following its recapture from the Bolsheviks. Tens of thousands of people crowded to the vicinity of a five storey house, called the "Torture House," where bodies were being exhumed. The eye-witness, describing the scene inside the house, says:—In one window lay dried up skin torn from a man's hand. A room near by was literally choked with corpses. Numerous pieces of under-clothing were soaked with blood, as also were the walls. The next room was packed with corpses, also the other rooms. All had been tortured. A pit, six feet deep, close to the house contained forty bodies and bits of bodies soaked with blood, giving off a horrible odour. Strips of skin had been torn off some bodies. Others had arms and legs twisted. Others had nails driven into their heads and ribs. Another pit contained fourteen men and one woman, all terribly tortured. One had the occipital bone smashed in, and the hand and chest wounded in twelve places. Another had a bayonet thrust through the mouth and out of the skull. Another had wrists hanging by mere threads. An old man had been buried alive. He had no wounds, but his tongue was jammed between his teeth, and his mouth was full of earth. A woman had been similarly treated, but apparently finally strangled. The people groaned, as now and then by some small thing, they recognised father, brother, or sister.

Disturbed Area Quieter.

LONDON, August 23.
COPENHAGEN.—A message from Kattowitz states that the disturbed region in Silesia is quieter. Fifty per cent. of the miners have resumed work.

France

The Aerobus "Goliath"

Unconfirmed Report.

LONDON, August 23.
PARIS.—Up to the present the report that the bodies of three members of the Aerobus "Goliath" crew have been picked up at sea off the West coast of Africa, remains unconfirmed.

The Aerobus Located.

LONDON, August 24.
CASABLANCA.—The aerobus "Goliath" has been discovered. She had been forced to land north of Dakar with a broken propeller. All are well.

LATER.—The "Goliath" landed in a remote Negro village between St. Louis and Dakar. Hence absence of news.

Nurse Cavell's Betrayer.

Trial of Quvien at Paris.

LONDON, August 23.
PARIS.—The sensational trial by court martial has begun of the informer Quvien, who betrayed Nurse Cavell to the Germans. He is also indicted with other serious charges. Sensational revelations are expected.

German Coal for France.

LONDON, August 24.
PARIS.—The Minister of Reconstruction has informed the Council that delivery of German coal has begun, but supplies are below the estimates owing to labour and transport difficulties.

Hungary

Hungarian Government.

The Archduke's Position.

Allies Demand His Resignation.

LONDON, August 23.
PARIS.—After hearing Mr. Hoover, the Supreme Council sent a telegram to the Allied Mission at Budapest with a request that it should be communicated to the Hungarian authorities. The telegram says that the Allies cannot conclude a lasting peace with the Hungarian people, so long as the present Government remains in power. "This Government," continues the telegram, "was not established by the will of the people, but by a 'coup d'etat' carried out by a small group of police under the protection of a foreign army. The head of the Government is a member of the Hapsburg family, which through its policy of ambitions, is largely responsible for the calamities from which the world is suffering and will suffer for a long time. A peace negotiated with this Government cannot be durable. The Archduke says that he is ready to submit his position to the popular vote. That will not satisfy us, as the elections would be carried out under the auspices of his administration. Therefore, in the interests of European peace, the Allies are obliged to insist that the present pretender to supreme power in Hungary shall resign in order that a Government representative of all parties shall be elected."

LONDON, August 23.
BUDAPEST.—The Archduke and his Government have resigned owing to the Allies refusal of recognition.

Germany

Germany And Peace.

Alleged Violation of Terms.

LONDON, August 24.
PARIS.—The Supreme Council has agreed to the recommendation of Marshal Foch to send to Germany immediately an Allied Commission which should remain in Germany until the peace is ratified. The Council has decided to forbid Germany to sell air material and to demand refund to the Allies of any sums already obtained from such sales. There have been complaints of the smuggling of numerous aeroplanes to Denmark. It has also been decided to send a Commissioner to Flensburg to prevent the Germans violating the conditions of the partition of Sleevig.

General Mackensen's Army.

LONDON, August 23.
BERLIN.—The first detachment of General Mackensen's army arrived at Vienna en route for Germany. Fifty-thousand are following, including General Mackensen himself.

America

German Rights in Shantung.

Controversy in American Senate.

LONDON, August 24.
WASHINGTON.—The Senate's Foreign Relations Committee has adopted Mr. Lodge's resolution giving German rights in Shantung to China, instead of to Japan. The matter will now be fought out on the floor of the Senate. The Republicans declare that they have sufficient votes to uphold the amendment, which the Democrats are confident of defeating.

The Prince's Tribute.

LONDON, August 23.
QUEBEC.—The Prince of Wales, speaking in French replying to the addresses of welcome of the Premier and the Mayor, referred to the gallantry of the 22nd battalion raised in Quebec, which he had seen in France. He said his reception assured him that Quebec's historic affection for the Royal family remained unchanged.

Rumania

Rumania and Serbia.

Possession of Banat.

LONDON, August 24.
PARIS.—The Supreme Council has decided to ask Rumania her intentions regarding Banat, which Serbia fears Rumania is about to seize.

Italy

Toll of the Air.

Four Italian Airmen Killed.

LONDON, August 24.
VIENNA.—Four Italian military airmen were killed yesterday through the crashing of their aeroplane at the Aspern Aerodrome.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondent.)

By Wire.

Simla

Delimitation of Indo-Afghan Frontier.

SIMLA, August 25.

A Press Communique says: The Boundary Commission started delimitation of Indo-Afghan Frontier in the sector west of Khyber on the 23rd. General Ghulam Nabi has arrived in Dikka in connection with the Commission. Minor raids occurred in Peshawar area on the night of the 20th. Riflemen are reported to have thrown a bomb originally acquired from Afghan sources, at a piquet near Leaki in Tochi, without however causing any casualties. On the 23rd Saidgi piquets were attacked by a gang of Khostwais and others, about 25 strong. The raiders were driven off with a loss of about 35, while our casualties were two Indian ranks killed and four wounded. Minor raids have occurred in Derajat area. A gang of Afghan tribesmen and militia deserters, who were invading the hills north of Hindubagh, are reported to have been recalled by the Amir's order, and to be withdrawing towards the frontier.

Imperial Legislative Council.

Prolonged Session.

It is understood that the forthcoming session of the Imperial Legislative Council, will be a prolonged one, in addition to the heavy official programme the Government have received notice of a large number of resolutions from non-official members. These are now under examination in the legislative department. The following are the provisional dates of meetings:—September 3rd, 4th, 10th, 11th, 12th, 15th, 16th, 17th, 18th, 24th and 25th. These dates will be modified, if necessary.

Increased Mortality.

SIMLA, August 25.

A Press "communique" says:—Reports received during the week show that there is at present no marked tendency to the spread of infection. In Bombay City during the weeks ending the 2nd, 9th and 16th instant, 28, 40 and 22 deaths were reported from influenza. The mortality from all causes during these weeks was high, 1,168, 1,181 and 1,101 deaths being recorded. These figures are considerably in excess of the five yearly means and of those recorded in the corresponding weeks of last year. The excess is due to deaths from respiratory diseases. Elsewhere in the Bombay Presidency infection is distinctly localised. A few cases have been reported from Thana Jail and three deaths in the Karachi Detachment of Sind Convict Gang. A mild outbreak during July in Belgaum has at present shown no tendency to spread. In Calcutta during the week ending the 9th instant, 52 deaths from influenza were recorded, against 61 in the previous week. The mortality from all causes was 545 as compared with 597 in the previous week. The mean weekly mortality from influenza during January was 191, during February 108, during March 76, during April 55, during May 26, during June 9 and during July 38. Outside Calcutta no infection is reported from the Bengal Presidency. In the Punjab one isolated case has been reported from Lahore, and in the North-West Frontier Province one case from Peshawar. In the United Provinces several villages report a few cases, but there is no report of increased mortality. From the Madras Presidency, during the week ending the 15th instant, 201 deaths from influenza and 129 from respiratory diseases were reported from 14 towns, and 148 of the 201 deaths from influenza were in Madras city, Calicut (10) and Madras (18). During the week ending the 8th instant, 150 deaths from influenza were recorded in six towns in Bihar and Orissa. Influenza is reported from the Borthwick District. In Burma for the week ending the 9th instant, 114 deaths from influenza were reported in 19 towns, 94 out of these were being registered in Rangoon city. In Great Britain for the week ending the 19th and 26th July, great towns with an estimated aggregate population of 16,577,344 civilian persons reported 18 and 25 deaths from influenza. The death rate from all causes for the week ending the 19th July corresponded to an annual rate of 9.0 per 1,000 and for the week ending the 26th July to 10.3 per 1,000. No reports have been received from other countries.

Bombay

Mr. Montague to Explain his Exchange Policy.

BOMBAY, August 25.

The "Times of India" in a vigorous article demands Mr. Montagu to explain his exchange policy. His Jaza article have led to a situation where India is bound to protest. His fresh opportunities have plunged India into a state of indescribable chaos and brought all export trade to a standstill by announcing further rise of exchange to 1 s 10 d. The "Times" declares that the continued instability and ever rising exchange will sooner or later create the biggest crisis experienced in India.

Emancipation of India.

BOMBAY, August 25.

A Poona telegram states:—A special cable to the Kesari, Poona, from Mr. Keikar, London says:—The annual conference of the National Socialist Party held at Northampton on the 13th instant, passed a resolution on Mr. Hyndman's motion asking emancipation of India from British domination at an early date, in a manner to be peacefully arranged between the representatives of the overwhelming majority of Indians and the people of the United Kingdom.

Unveiling Ceremony.

POONA, August 23.

His Excellency Sir George Lloyd this evening at the request of the president and councillors of the Poona City Municipality unveiled the portrait of the late Mr. G. K. Gokhale, C. I. E. There was a large gathering present including Lady Lloyd, members of the Executive Council of the Government, and many Indian gentlemen. Mr. I. J. Apte, president of the municipality, in requesting His Excellency to unveil the portrait expressed regret that Mr. Gokhale had not lived to see the dawn of a wider political life now before India.

His Excellency before unveiling the portrait referred to Mr. G. K. Gokhale's life's work and career which he remarked had been dramatic from start. At the age of 21, he was professor of the Ferguson College, a few years later the editor of not an unimportant journal, sometime later legislator in the Bombay Council and at 40 an envoy of the Imperial Government. At the same time he was forming societies and institutions which were vital in character and would carry on his work after he had gone. His eagerness to join the Deccan Education Society and his hero worship of his master, Mr. Justice Ranade were interesting sidelights on the life that was destined to be great. Any one who read his speeches could see he was a bold and unrelenting critic of Government. It was quite easy however to be courageous against the Government but what was required was courage to stand up against one's own class and this was one of Mr. Gokhale's characteristic for which he had to endure scorn and obloquy.

His Excellency shook hands with the artist, Mr. Pimpleshare after unveiling the portrait.

Calcutta

The "City of Calcutta"

CALCUTTA, August 25.

The "City of Calcutta" with Captain Rigby in command, arrived here on Saturday last. The vessel was handed over to Government in 1914 and has since been engaged in carrying troops from Bombay. She was also for some time used as a transport for American troops. On her present voyage she brought out 167 passengers from Liverpool, from which port she sailed on the 18th ultimo. Most of the passengers were for Bombay and Colombo. There were 41 officers and 500 troops for Bombay.

An Unsuccessful Appeal.

CALCUTTA, August 25.

This afternoon, before the Chief Justice and Mr. Justice Newbould, an application was made on behalf of J. B. Minet against an order of the District Magistrate of Alipore convicting him of causing death by a rash and negligent act and also under the Motor Vehicles Act, and sentencing him to one month's simple imprisonment and a fine of Rs. 250. In dismissing the application the Chief Justice said that it was clear from the evidence of nurses that Minet was driving the car at a fast pace and that after the man was hit the car ran over him. His Lordship thought there was no reason to grant a rule.

Bengali Regiment.

CALCUTTA, August 25.

Dr. S. K. Mullick, Secretary, Bengali Regiment Committee, has issued a circular letter to the Mofussil Committees, asking them to open recruitment for the fortyninth Bengal Regiment as His Excellency the Commander-in-Chief has agreed to maintain that regiment as a permanent unit of the Indian army.

Burma

The Burma Frontier.

RANGOON, August 25.

During the engagement with the Kurds of Sulaimaniya in June, a Company of Kachins serving with the 85th Burma Rifle, that took a leading and distinguished part in the campaign, the attack being preceded by seven severe marches, the Kachins made an attack on one side of the pass and the Gurkhas of the same battalion on the other. The Kurds stoutly resisted, but were severely handled and driven out with a loss of 50 killed. There were no casualties among the Kachins, one of whom single-handed cleared a Laaga containing five Kurds and was promoted Lance Naik and given the Indian Distinguished Service Medal, which the Commander-in-Chief personally presented.

Indian News.

About and Around.

Hired transport "Soudan" left Harbour this morning with homeward mails, troops, and only 5 passengers.

The Bombay Chronicle demands the removal of the Government of India's control over gold and silver and a radical cure of the currency ills from which the country is suffering.

CALCUTTA, August 25.

The Bengal Chamber of Commerce have telegraphed urging immediate action including increasing sale of Council Bills emphasizing that business is practically impossible under present conditions.

At the Prize Court Justice Marten delivering judgment, in the matter of the Secretary of State for India, against German Steamship "Rehinfels" and her cargo passed orders condemning the ship as lawful prize along with her stores, tackle and freight.

BOMBAY, August 25.

The Government of Bombay have decided to utilize the donation of eight lakhs made in 1914 by Sir Mahomed Yusuf Ismail for promotion of higher Mahomedan

education, by establishing a first grade Government arts College to be known as Ismail College. It will be primarily for Mahomedans, but students of other communities will be admitted.

SIMLA, August 25.

In a press communique, dated 7th August 1919, it was stated that a qualifying examination of candidates for Home Civil Service Class, Indian Civil Service and Colonial Civil Service would be held at three or four centres in India on 2nd October 1919. It has now been decided that the examination will be held at the following places:—Quetta, Lahore, Lucknow and Poona.

Stop Press.

AHMEDABAD, August 25.

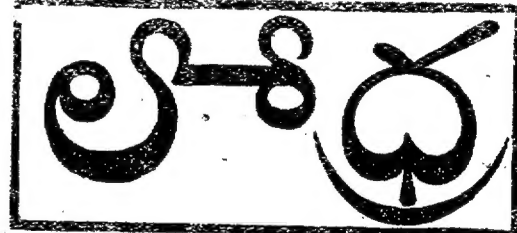
The first tribunal delivered judgment to-day in Barajadi derailment case. The accused, Chotalal, Station Master, Barajadi, and another were acquitted. The remaining seven accused were found guilty of offence under Section 121 I.P.C. and sentenced to transportation for life and forfeiture of property. The same accused were also found guilty of offence under Section 121 (a) and sentenced to seven years rigorous imprisonment, the sentences to run concurrently. In view of the fact that the conspiracy for derailment did not result on overt action, the tribunal brought the case to the notice of the Government for such action as might be deemed advisable under Section 101 Criminal Procedure Code. Other punishments under various Sections were awarded to all the accused but the sentences to run concurrently. The following was the prosecution story of the case: On April 11th the Barajadi people came to know of the riots at Ahmedabad. On the same day three of the accused went to Ahmedabad and returned to their village. On their return a meeting was held near the Railway Station at which about 25 persons were present. Speeches were made at the meeting describing what the people of Ahmedabad had done that day. Shortly afterwards another meeting was held at which some of the accused took a prominent part. A consultation was held regarding what they should do. The accused No. 2 said that a troop train was to pass on that day. Thereupon accused No. 1 suggested that they should prevent the troop train from reaching Ahmedabad. Accordingly some mill hands were employed and all the accused joined the party in removing rails from the line. The derailment of the troop train was achieved but no loss of life resulted.

BOMBAY, August 25.

The mail steamer "Nirvana" with the outward mails of the 7th instant from England is expected to arrive in the harbour on Saturday.

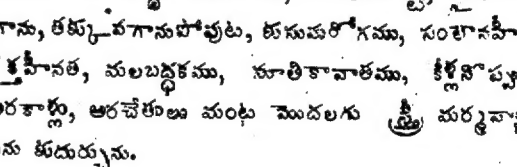
BOMBAY, August 25.

The S. S. "Merkara" with the outward mails of the 14th instant passed Suez on the 24th instant.

గర్భశయ రోగనివారణి:— శ్రీలక్ష్మ గర్భశయ రోగనివారణి కావించుట, అకాలబిచ్చి, మెలకాడి, గాన, తక్కువగానబోవుట, కడుమరొగము, సంభావనానర రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూలికానాతము, క్షీణోష్ణము, అరకాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్కటాధిపతి మందులను.

పెద్దబుడ్డి రు. 8.0-0. చిన్నది రు. 1-10-0

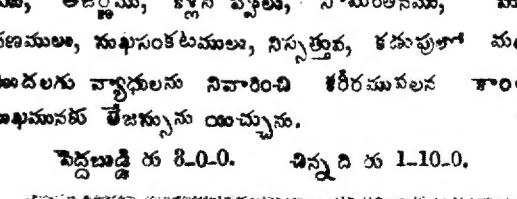

పెద్దబుడ్డి రు. 8.0-0. చిన్నది రు. 1-10-0

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, క్షీణోష్ణము, సోమరితనము, మేను (వణములు, ముఖసంకటములు, నిస్సక్తుక, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి కీరములన కాంతి ముఖమునకు తెచ్చును యచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు. 8.0-0. చిన్నది రు. 1-10-0.

పెద్దబుడ్డి రు. 8.0-0. చిన్నది రు. 1-10-0.

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,

38, చాళిశకుమివనం ఆశీశురోడ్డు, నరసంబూరు, నంద్యాల.

168 (కాంచె:— 9, బండకు పిట్ట, నంద్యాల.)

I

II

III

ఇక్కడ నొక బోధకుమిశ్రీ పాఠశాలకలదు. బాలికా పాఠశాల బోధకువారివలన నొకటి స్థాపితమై మిక్కిలి అభివృద్ధిచేసినది. మిషన్ వారికటి స్థాపించి విద్యగర్భ చున్నారు. మిశ్రీ పాఠశాలల వాషికోస్వయము లేదు. దేవి జనపబడెను. త్వరలో నీ పాఠశాలల మోహముగా మా ర్చవలెనని పురవాసులు బోధకువారిని కోరుచున్నారు. ఇక్కడ డిప్యూటీ మున్సిఫరులు మేజిస్ట్రేటులు నవోకిస్తారువారి ఆశీసులున్నప్పటికి ఇంతవేగ గ్రామమును మోహములును స్థాపింపకపోవు తెలియును కోదనీయును. హె డాక్టరు జే. వి. జగన్నాథరావు బి. ఏ. గారు ఎల్. టి. చదువుచున్నందున కే. వి.వి. రమణమూర్తిగారు ప్రస్తుత మాసవిశ్రామమున్నారు. తెలుగుపండితులు చెమకుపాటి రామశోభి శాస్త్రిగారు ఆంధ్రగీర్వాణ భావలయం దమితపండిత్యము గలవారు. వీరికి జీత మొకమహెచ్చిపవలసియున్నది. పి. సీతారాం మొదలగు కొందఱు నిరాధారులగు వేదపిల్లలు చదువుచు న్నారు. వీరికి బోధవారుగాని కవర్నమెంటువారు గాని స్కూలరీషిప్ ఇచ్చునెవనిక నొడవతో వేదపిల్లలు చదువు కోనగలరు. త్వరలో నీపాఠశాలల మోహములుగా మార్చింప వలెనని బోధకువారిని కవర్నమెంటువారిని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము.

